

Suomen kauppaja kulttuuriopettajat ry:n viestintä seniorijäsenilleen

Hanna Hietarinta

Koulutusohjelma

<p>Tekijä tai tekijät Hanna Hietarinta</p>	<p>Ryhmätunnus tai aloitusvuosi LV8MA</p>
<p>Raportin nimi Suomen kauppa- ja kulttuuriopettajat ry:n viestintä seniorijäsenilleen</p>	<p>Sivu- ja liitesivumäärä 45 + 12</p>
<p>Opettajat tai ohjaajat Tuula Ryhänen</p>	
<p>Tämä opinnäytetyö on tehty toimeksiantona Suomen kauppa- ja kulttuuriopettajat ry:lle, SKO:lle. Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää SKO:n viestintää seniorijäsenilleen. SKO:n seniorijäsenet ovat opettajantyöstään eläkkeelle jääneitä jäseniä. Tutkimuksen avulla oli keskeistä selvittää järjestölehden tarpeellisuutta viestintäkanavana sekä vaihtoehtoisten viestintäkanavien käyttöä seniorijäsenten keskuudessa. Tutkimuksessa selvitettiin myös SKO:n seniorijäsenten aktiivisuutta järjestön toiminnassa sekä tunteuksia eläkkeelle siirtymisestä.</p> <p>Viitekehyksen ensimmäisessä osiossa käsitellään eläkkeelle jäämistä elämänvaiheena sekä senioriviestintää osana yhteisön viestintää. Eläköitymisprosessi sisältää erilaisia vaiheita, tunteuksia ja haasteita, ja niiden käsittäminen sekä eläköityvän että yhteiskunnan näkökulmasta on tärkeää, jotta voidaan ymmärtää senioreita viestinnän kohde-ryhmänä. Eläkkeelle siirtymisestä kertovissa kappaleissa tutustutaan myös senioreiden järjestöaktiivisuuteen. Viestinnän teoriaosuudessa käydään läpi järjestöviestintää senioreille sisäisen ja ulkoisen viestinnän näkökulmista, sekä käsitellään senioreita viestinnän kohde-ryhmänä.</p> <p>Opinnäytetyön empiirinen osa rakentuu kvantitatiivisesta tutkimuksesta, joka toteutettiin postitse lähetettävänä jäsenkyselynä strukturoitua kyselylomaketta käyttäen. Lomakkeet lähetettiin vuoden 2010 marraskuussa 504:lle SKO:n seniorijäsenelle. Vastausaika annettiin kaksi viikkoa, jonka aikana vastauksia saatiin yhteensä 200 kappaletta. Vastaukset analysoitiin IBM SPSS Statistics- tilasto-ohjelmalla, sekä Excelin Tilastoapu-ohjelmalla.</p> <p>Tuloksista selviää, että seniorit pitävät järjestölehteä tärkeimpänä viestintäkanavana. Eläkkeelle jääminen koetaan pääasiassa helpoksi. Seniorit ovat aktiivisia harrastajia niin liikunnan kuin kulttuurin saralla, ja osallistuvatkin mieluiten SKO:n senioritoimintaan käymällä teatteri- ja kulttuuritilaisuuksissa. Yhteydenpito jäseniin koetaan melko vähäiseksi ja toiminnan toivotaan olevan enemmän alueellista, piirialueeseen keskittyvää.</p>	
<p>Asiasanat viestintä, seniori, järjestölehti, eläkkeelle siirtyminen</p>	

Degree programme

<p>Authors Hanna Hietarinta</p>	<p>Group or year of entry LV8MA</p>
<p>The title of thesis SKO's Communication With Their Senior Members</p>	<p>Number of pages and appendices 45 + 12</p>
<p>Supervisor(s) Tuula Ryhänen</p>	
<p>The Thesis is an assignment given by SKO, The Union of Teachers in Business and Culture Colleges and Polytechnics in Finland. The purpose of the thesis is to research SKO's communication with their senior members. The SKO's senior members are retired teachers' work members. The research examined the necessity of the organization magazine as a channel of communication, and alternative channels of communication among senior members. The research also examined the activity of senior members in the organization and the effects of retirement.</p> <p>The first theory part deals with retirement as an event of life, and communication with seniors as a part of the organization's overall communication. The retirement process contains various periods, effects and challenges, which are important to comprehend, to both the retired person and society in order to understand seniors as a target group in communications. Chapters related to retirement also contain information about seniors' organization activity. The second theory section discusses the organizations communication with seniors from the point of internal and external communications. It also deals with seniors as a target group in communications.</p> <p>The empirical part consists of quantitative research, which was undertaken as a paper form questionnaire sent by mail. The forms were sent to 504 senior members in November 2010. The members had two weeks to answer and return the form. A total of 200 forms were returned. The results were analyzed with the help of IBM SPSS Statistics –software and StatisticsHelp in Excel.</p> <p>The results showed that seniors consider the organization's magazine as the most important channel in communications. Retirement is viewed mainly as an easy experience. Seniors are active enthusiasts in exercise and culture, and they mostly participate in SKO's senior events by taking part in theater and culture functions. Communication with seniors is considered quite moderate and there is a desire for the action of SKO to be more regional.</p>	
<p>communications, senior, organization magazine, retirement</p>	

Sisällys

Johdanto.....	1
1.1 Opinnäytetyön tavoitteet.....	1
1.2 Suomen kauppa- ja kulttuuriopettajat ry:n esittely.....	2
2 Eläkkeelle jääminen elämänvaiheena.....	4
2.1 Prosessin alkuvaihe ja eläkkeelle siirtyminen.....	4
2.2 Vapaa-ajan ja yhteisöllisyyden merkitys.....	6
2.3 Järjestöaktiivisuus voimavarana.....	7
2.4 Taloudellisen tilanteen arvioiminen ja ylläpitäminen.....	8
3 Senioriviestintä osana yhteisön viestintää.....	10
3.1 Sisäisen ja ulkoisen viestinnän integroituminen.....	10
3.2 Sisäisen tiedottamisen tehtävät.....	11
3.3 Sidosryhmäviestintä osana ulkoista viestintää.....	12
3.4 Viestintä järjestön jäsenille.....	14
3.5 Seniorit viestinnän kohteena.....	15
3.6 Viestintäkanavan valinta.....	16
3.7 Tehokkaan senioriviestinnän hyödyt.....	18
4 Empiirinen tutkimus.....	20
4.1 Tutkimusotteen valinta.....	20
4.2 Tutkimusaineiston keruu.....	22
5 Tutkimuksen tulokset.....	24
5.1 Vastaaajien esittely.....	24
5.2 Osallistuminen SKO:n senioreiden toimintaan.....	26
5.3 Kokemukset eläkkeelle jäämisestä ja eläkkeellä olosta.....	27
5.4 Toiminnan alueellisuus.....	30
5.5 Yhteydenpito ja viestintäkanavat.....	30
5.6 Avoimet vastaukset.....	35
6 Pohdinta.....	37
6.1 Kehittämisen- ja jatkotutkimusehdotukset.....	39
6.2 Opinnäytetyöprosessin arviointi.....	40
Lähteet.....	42

Liitteet.....	46
Liite 1. Osallistuminen SKO-päiville elämäntilanteen mukaan.....	46
Liite 2. Osallistuminen kotimaan retkille elämäntilanteen mukaan	47
Liite 3. Osallistuminen teatteri- ja konserttitilaisuuksiin elämäntilanteen mukaan....	48
Liite 4. Osallistuminen ulkomaan matkoille elämäntilanteen mukaan	49
Liite 5. Kulttuuritilaisuuksissa käymisen ero sukupuolten välillä.....	50
Liite 6. Liikunnan säännöllisen harrastamisen ero sukupuolten välillä	51
Liite 7. SKO:n senioritoiminnan alueellisuus ja yhteydenpito	52
Liite 8. Kyselylomake.....	53
Liite 9. Saatekirje	57

Johdanto

Suuret ikäluokat ovat pian jäämässä eläkkeelle. Yhdistysten ja järjestöjen tulee miettiä viestintäkanavia ja keinoja, joilla viestiä tehokkaasti seniorijäsenilleen. Tietotekniikan jatkuvan kehittymisen myötä järjestöviestinnässäkin puhaltavat uudet tuulet. Perinteisen painetun viestinnän rinnalle on kehittynyt digitaalinen viestintä, ja yhtenä uusimmista innovaatioista sosiaalinen media. Lähitulevaisuudessa eläkkeelle jäävät tuntevat digitaalisen maailman paremmin kuin jo nyt eläkkeellä olevat, joten järjestöviestinnässä on oleellista miettiä esimerkiksi perinteisen järjestölehden merkitystä muuttuvassa viestintäympäristössä.

On myös ajankohtaista arvioida eläkkeelle siirtymisen vaikutuksia niin eläkkeelle jäävien kuin yhteiskunnan näkökulmasta. Eläköitymisen myötä lisääntynyt vapaa-aika on merkittävä muutos eläkeläiselle. Aktiivisuutta ja vapaa-ajan mielekkyyttä tulisikin tukea erilaisin yhteiskunnallisilla keinoilla, joista järjestötoiminta on yksi hyvä esimerkki.

1.1 Opinnäytetyön tavoitteet

Tämä opinnäytetyö on tehty toimeksiantona Suomen kauppa- ja kulttuuriopettajien liiton senioreille, josta käytetään tässä työssä myös lyhennettä SKO:n seniorit.

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää

- järjestölehden tarpeellisuutta viestintäkanavana sekä vaihtoehtoisten viestintäkanavien käyttöä seniorijäsenten keskuudessa
- SKO:n seniorijäsenten aktiivisuutta järjestön toiminnassa sekä tuntemuksia eläkkeelle siirtymisestä

Tutkimuksen kohteena olivat SKO:n seniorit, eli opettajan työstään eläkkeelle jääneet jäsenet. Kyselylomakkeen avulla haluttiin tutkia eri viestintäkanavien suosiota senioreiden keskuudessa sekä seniorijäsenten järjestöaktiivisuutta ja tuntemuksia eläkkeelle jäämisestä. Jäsenkysely sisältyi SKO:n senioreiden vuoden 2010 toimintasuunnitelmaan. Kyselyn lähtökohtana oli saada jäsenistöltä palautetta ja kehitysehdotuksia tulevien vuosien toiminnan suunnitteluun.

Opinnäytetyössä puhutaan pääasiassa yrityksen viestinnästä, mutta tämän työn luonne huomioon ottaen voidaan yritys ja järjestö mieltää tässä tapauksessa toisiaan vastaaviksi yhteisöiksi.

1.2 Suomen kauppa- ja kulttuuriopettajat ry:n esittely

Tutkimuksen toimeksiantaja on Suomen kauppa- ja kulttuuriopettajat ry, josta käytetään tässä työssä jatkossa lyhennettä SKO. SKO on Opetusalan Ammattiliiton, OAJ:n, alajärjestö. SKO:n tehtävänä on edistää yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon, luonnontieteiden, matkailu- ja ravitsemis- ja talousalan sekä kulttuurin koulutusalojen opetusta, valvoa jäsenistön ammatillisia etuja sekä tukea heidän yleistä hyvinvointiaan. (SKO 2007a.) SKO:n vuosikertomuksen (2010) mukaan liitolla on jäseniä vajaa 4000, jotka ovat työssä olevia, tilapäisesti työstä poissa olevia, eläkkeelle jääneitä sekä kunniajäseniä.

Suomen Kauppaopettajat -yhdistys on uudistunut vuonna 2005 tapahtuneen fuusion myötä. Fuusion toteuttivat Suomen Kauppaopettajat SKO ry ja Käsi- ja taideteollisuusalan opettajat KTO ry. Kaupan alan opettajien historia alkaa vuodesta 1946 ja kulttuurialan opettajien vuodesta 1906. (SKO 2007a.)

SKO ry:n seniorikerho on tarkoitettu eläkkeelle jääneille jäsenille, ja sen tarkoituksena on edistää jäsentensä aseman ja taloudellisten etujen turvaamista osana Suomen Kauppaopettajat SKO ry:n toimintaa ja ylläpitää jäsentensä toiminnallista vireyttä (SKO:n seniorit 2009). Kaupan- ja kulttuurialan opettajilla on mahdollisuus toimia aktiivisesti yhdistystoiminnassa myös aktiiviyöuran jälkeen osallistumalla Seniorikerhon toimintaan. Seniorijäseneksi siirtyä automaattisesti jäätyään eläkkeelle opettajan virasta. (SKO 2007b.)

Seniorikerho on perustettu vuonna 1995, ja sillä on tällä hetkellä yli 500 jäsentä. Seniorikerhon jäsenmaksu on 30 euroa vuodessa, ja jäsenetuihin kuuluu Kauppaopettajalehti, kalenteri sekä lomakohteiden käyttöoikeus. Lisäksi Seniorikerho järjestää jäsenilleen erilaista toimintaa, kuten teatteria, kulttuuritapahtumia ja matkoja. (SKO:n seniorit 2011.)

Kerhon jäseniä tiedotetaan toiminnasta Kauppaopettajalehdessä, liiton verkkosivuilla, sähköpostilla tai henkilökohtaisella kirjeellä (SKO:n seniorit 2009). Kerhon toiminnasta vastaa pääasiassa hallitus, johon kuuluu puheenjohtaja ja enintään kuusi jäsentä. Puheenjohtaja sekä hallituksen muut jäsenet valitaan kerhon vuosikokouksessa, joka pidetään vuosittain toukokuun loppuun mennessä. (SKO:n seniorit 2009.)

Opetusalan ammattiliitto, OAJ, päätti vuoden 2010 alusta alkaen parantaa eläkkeelle jääneiden, mutta yhä ajoittain opettajan työtä tekevien jäsenten työsuhde- ja vakuutus- turvaa. Työssä olevalla seniorijäsenellä on siis nykyään mahdollisuus ostaa 75 euron hintainen jäsenyysetuuspaketti pidempijaksoisten työrupeamien ajaksi. (SKO 2007b.)

2 Eläkkeelle jääminen elämänvaiheena

Eläkkeelle jääminen on yksi elämän muutosvaiheista, ja joskus siihen voi liittyä riittämättömyyden, pettymyksen ja tyhjyyden tunteita. Nämä tunteet ovat yleensä ohimeneviä, eivätkä sinällään vaarallisia. Myös ikäihmisten tulisi saada kokea itsensä hyödylliseksi elämäkokemustensa, tietojensa ja taitojensa siirtäjän roolissa seuraavalle sukupolvelle. Eläkeikä voidaan ajatella myös uuden ajanjakson alkuna, joka mahdollistaa laajemman itsensä toteuttamisen. Lapsuus- ja nuoruusiässä hankituilla elämäntyyeillä onkin usein ratkaiseva vaikutus tässä suhteessa. Tärkeisiin vanhenemistehtäviin kuuluu aktiivisuuden oikean rakenteen ja määrän löytäminen. (Airio-Huuhtanen 2006.)

Eläkkeelle jäävillä omaan terveyteen liittyvät huolet ovat tavallisia. Lisäksi taloudellinen tilanne ja työpaikalla syntyneiden ystävyysuhteiden ylläpitäminen askarruttavat monia. Lisääntynyt vapaa-aika voi kuitenkin tuoda lisää hyvinvointia ja mielekkyyttä elämään. (E-mielenterveys 2012.)

2.1 Prosessin alkuvaihe ja eläkkeelle siirtyminen

Vuonna 2005 voimaan tulleen eläkeuudistuksen myötä työttömyyseläke ja yksilöllinen varhaiseläke poistuvat asteittain. Uudistuksen avulla pyritään vähentämään varhaista eläkkeelle siirtymistä ja nostamaan työssäkävijöiden osuutta vanhemmissa ikäluokissa. Suurien ikäluokkien jäädessä eläkkeelle lohkeaa merkittävä osa työvoimasta. Työssä jatkaminen ja myöhempi eläkkeelle jääminen olisi erittäin tärkeää työllisyystavoitteiden ja työvoiman saatavuuden kannalta. Työelämän paineet ja kasvaneet vaatimukset, tehostunut tulosseuranta, hektinen työtahti ja työn jatkumisen epävarmuus saavat monet harkitsemaan varhaisempaa eläkkeelle siirtymistä. Työntekijöiden vaikuttamismahdollisuuksia ja tukea työssä jatkamiseen erilaisin toimenpitein tulisikin parantaa ja kehittää. (Tuominen 2004, 11-12.)

Eläkkeelle jääminen saattaa herättää ristiriitaisia tunteita. Eläkkeelle siirtymistä on mahdollisesti odotettu jo vuosia, mutta sen lähestyessä työelämän taakse jättäminen saattaa kin tuntua vaikealta. Eläkkeelle jääminen voi olla myös helpottavaa. Työelämän kovat

paineet ja kiire, ja esimerkiksi jatkuvat vaatimukset itsensä kehittämiseen ovat voineet tuntua hyvinkin stressaavilta. (E-mielenterveys 2012.)

Osa-aikatyön merkitys on hyvin keskeinen, kun mietitään mahdollisuuksia työaikojen joustoihin erilaisissa elämäntilanteissa oleville. Osa-aikatyö voikin olla yksi mahdollisuus työurien pidentämiseen. (Tuominen 2004, 18.) Tällöin tulee miettiä, miten osa-aikainen työnkuva suunnitellaan, mitä työpaikan puolesta ylipäätään voi tehdä osa-aikaisesti ja minkä tehtävän hoitajan täytyy olla kokoaikaisesti käytettävissä. On tärkeää tuntea, että omalla työllä on ollut merkitys, ja tilalle löydetään joku, joka sitä jatkaa. Oleellista on, että henkilö irrottautuu hallitusti työelämästä, ja myös seuraajien tulee ymmärtää siirtymävaihe. Ihannetilanteessa eläkkeelle siirtyvän seuraaja on värvätty hyvissä ajoin, ja hänelle on ennätetty siirtää sitä kokemusta ja tietotaitoa, mitä eläkkeelle siirtyvälle työntekijälle on ehtinyt kertyä. (E-mielenterveys 2012; Rasila 2007.)

Osa-aikatyönkin tulee olla sisällöltään merkityksellistä. On suositeltavaa, että osaaika-eläkevaihe ei kestäisi kovin montaa vuotta. Sellaisessa tapauksessa on olemassa riski, että osaaika-eläkeläinen jää työpaikan yhteisten asioiden ulkopuolelle ja työ on sisällöllisesti köyhää. Parhaimmillaan osaaika-eläke voi toimia erinomaisesti antamalla henkilölle pehmeän laskun eläkkeelle siirtymiseen. Ansiotyö ei enää rasita liiallisesti, on aikaa sopeutumiseen ja uusien elämänsisältöjen etsimiseen. (Rasila 2007.)

Eläkkeelle siirtyminen voi aluksi tuntua siltä, että olisi vain lähtenyt normaalia pidemmälle lomalle. Vasta jonkin ajan kuluttua ymmärtää, että muutos onkin pysyvä. Työpäivän tilalle kehittyä uusia rutiineja, kuten kävelylenkki samaan aikaan päivästä. Eläkkeelle jääneillä on tapana alkaa etsiä myös uusia ajanviettokeinoja. Useimmat haluavat kuitenkin alkuun vain olla ja viettää aikaa läheistensä kanssa. (E-mielenterveys 2012.)

Airio-Huuhtasen (2006) mukaan vapaa-ajan oikea ja mielekäs käyttö on eläkeläisen tärkeimpiä tehtäviä. Oman hyvinvoinnin säilyttämiseen liittyvät peruspilarit ovat ikäihmiselle kuitenkin hyvin samanlaiset kuin työikäiselle; sopivasti unta, liikuntaa, terveellistä ravintoa ja sosiaalisten suhteiden ylläpitämistä. Riittävä määrä itselle merkittävää tekemistä on oman hyvinvoinnin kannalta hyvin tärkeää. (E-mielenterveys 2012.) Kivistön-

kin (2011) mukaan toimintakykyä voidaan ylläpitää ja toimintavajauksia torjua parhaiten aktiivisella elämänotteella.

Sen avulla voimme parantaa oman elämämme laatua. Monipuoliset aktiiviset eläkeläiset pystyvät myös parhaiten puolustamaan ikäihmisten oikeuksia yhteiskunnassa. Aktiivisina olemme yhteiskunnalle – emme rasite vaan kasvava voimavara. (Kivistö 2011.)

Senioreiden terveystilanteen koheneminen ja sairastuvuuden väheneminen ovat mahdollistaneet aiempaa laajemman osallistumisen yhteiskunnalliseen toimintaan. Niin sanotun kolmannen iän jatkuminen pidemmälle johtuu pitkälti siitä, että pitkäaikaissairastavuus on parantuneen hoidon ansioista siirtynyt muutamalla vuodella eteenpäin. Myös fyysisen ja henkisen hyvinvoinnin satsaukset, ihmisten väliset kontaktit, kohentunut taloudellinen tilanne ja vapaa-ajan lisääntyminen ovat vaikuttaneet positiivisesti terveydentilan paranemiseen. Seniorit kokevat myös subjektiivisen terveytensä aiempaa paremmaksi. (Helander 2006, 40.)

2.2 Vapaa-ajan ja yhteisöllisyyden merkitys

Vuorovaikutukselle tärkeää on vastavuoroisuus. Vastavuoroisuutta voi olla esimerkiksi se, että ihmisen elämäkokemusta ja tietotaitoa arvostetaan ja häntä kuunnellaan. Vuorovaikutussuhteiden avulla ikääntyvä ihminen pitää yllä sosiaalista identiteettiään. (Nurmi & Tornainen 2006.)

Mielenterveyttä, aktiivisuutta ja vapaa-ajan mielekkyyttä voidaan tukea erilaisilla senioreille suunnatuilla yhteiskunnallisilla palveluilla, järjestötoiminnalla, kerhoilla, liikuntamahdollisuuksilla, retkillä, matkoilla, kolmannen iän yliopistoilla tai työväen- ja kansalaisopistojen kursseilla. On tärkeää, että yhteiskuntamme tukee senioreiden mahdollisuutta tuntea yhteisöllisyyttä erilaisten toimintojen kautta. (Airio-Huuhtanen 2006.)

Helander (2006, 8) toteaa, että seniorikansalaiset antavat yhteiskunnalle merkittävän panoksen vapaaehtoistoiminnalla, sillä pääasiassa yhdistysten kautta tapahtuva toiminta on varsin mittavaa verrattuna muihin väestöryhmiin. Eläköitymisen myötä lisääntynyt vapaa-aika on merkittävä muutos eläkeläiselle, ja sitä tulisi hyödyntää niin eläkeläisen kuin yhteiskunnan näkökulmasta.

Eräs osallistumistapa senioreille on niin sanottu kolmannen iän yliopisto. Nämä yliopistot ovat avointen yliopistojen erityismuotoja, jotka eivät kuitenkaan rajoitu pelkkiin yliopistokaupunkeihin. Suomeen 1980-luvulla saapuneiden senioreiden yliopistojen perustana on elinikäisen oppimisen periaate. Opiskelu kolmannen iän yliopistossa ei edellytä opiskelijalta tietynlaista pohjakoulutusta, vaan tervetulleita ovat kaikki ikään, koulutustaustaan tai ammattiin katsomatta. (Helander 2006, 41.)

Helsingin yliopisto esimerkiksi tukee omalta osaltaan ikäihmisten aktiivisuutta tarjoamalla erilaisia kursseja senioreille eli kolmannen iän edustajille. Opiskelu on rikastuttavaa ja antoisaa, ja pitää yllä muistia. Se pitää kiinni elämässä ja tukee aktiivista ikääntymistä. (Helsingin yliopisto 2012, 2.)

2.3 Järjestöaktiivisuus voimavarana

Sosiaalinen pääoma on yhteiskunnallinen käsite, jota on viime vuosina käytetty paljon. Sosiaalisella pääomalla tarkoitetaan sosiaalisen rakenteen yhteisöllisiä ominaisuuksia, kuten verkostoja, osallistumista ja luottamusta. Nämä piirteet helpottavat henkilöiden välistä kanssakäymistä, tehostavat yhteisön ja yksilöiden tavoitteiden toteutumista sekä kaikkea taloudellista toimintaa. Käsite on saanut alkunsa näkemyksestä, jonka mukaan talouden kehitykseen, yleiseen hyvinvointiin ja yhteiskunnan suorituskykyyn vaikuttaa fyysisen ja inhimillisen pääoman lisäksi myös sosiaalinen ympäristö. (Tilastokeskus 2010.)

Yhtenä tämän käsitteen osana pidetään siis verkostoitumista, joka taas konkretisoituu senioreiden kohdalla jäsenyytenä erilaisissa yhdistyksissä ja järjestöissä. KuntaSuomi-hankkeessa kerättyjen tietojen mukaan kolme neljästä kansalaisesta kuuluu jäsenenä johonkin paikallisyhdistykseen. Tavallisimmat järjestöalat ovat ammatilliset järjestöt, mutta myös liikunta kuuluu suosittuihin aloihin. Viime vuosina kansansuosiota ovat lisänneet erilaiset vapaa-ajan harrastuksiin liittyvät yhdistykset. (Helander 2006, 43–44.)

Seniorijärjestöiksi luokiteltaviin eläkeläisyhdistyksiin kuuluu reilu kymmenesosa kansalaisista. Kun tähän määrään lisätään veteraanijärjestöjen jäsenet, nousee ikäihmisyhdistyksiin järjestäytyneiden kansalaisten osuus noin 14 prosenttiin. Senioreiden järjestö-

toiminta-aktiivisuus jää hieman jälkeen keski-ikäisistä, joista alle viidennes on yhdistystoiminnan ulkopuolella, kun taas ikäihmisten kohdalla ulkopuolisia on runsas neljännes. Osittain pienempää liittymismäärää senioreiden keskuudessa selittää se, että suuret järjestöalat, ammattiyhdistykset ja liikuntaseurat eivät enää kuulu heidän keskeisimpiin kiinnostuksen kohteisiinsa, vaikka lähes 40 prosenttia 60–69 vuotiaista kuuluukin ammatillisiin järjestöihin ja noin 25 prosenttia liikuntaseuroihin. (Helander 2006, 44.)

Kunnille toteutetussa tutkimuksessa selvisi myös, että järjestöjen merkitys vaikuttamiskanavana on kasvanut 2000-luvulla. Yhdistysten kautta tapahtuva vaikuttaminen koetaan arvostetuksi ja mieleiseksi oman jäsenyyden vuoksi. Aktiivisten jäsenten määrä yhdistyksissä vaihtelee toimialojen mukaan huomattavasti. Liikunta-, kulttuuri-, ja vanhempainjärjestöissä aktiivijäsenten osuus on suurin, kun taas selvästi eniten passiivijäseniä on ammatillisissa yhdistyksissä. Näiden jäsenistä vain noin kymmenes osallistuu aktiivisesti järjestötoimintaan. (Helander 2006, 73–74.)

Voidaan siis olettaa, että harrastelähtöiset yhdistykset lujittavat siteitä jäseniinsä, ja toimivat siten sosiaaliseen pääomaan liittyvän luottamuksen kasvun edistäjinä. Järjestöaktiivisuus on myös vahvasti sidoksissa kansalaisten yhteiskunnalliseen aktiivisuuteen ja asennoitumiseen. Senioreiden järjestöaktiivisuus voidaan tulkita siten, että he mieltävät järjestöön kuulumisen ensiarvoisesti tukitoiminnaksi niille aatteille ja tavoille, joita kyseiset yhdistykset pyrkivät edistämään. Toinen näkökulma ikäihmisten aktiivisuuteen järjestötoiminnassa on se, että he rutiininomaisesti tukevat yhdistystä, johon ovat jossakin aiemmassa elämänvaiheessa liittyneet. Nuoremmat ikäpolvet taas mieltävät yhdistykset välineiksi pyrkiessään omiin tavoitteisiinsa. (Helander 2006, 46.)

2.4 Taloudellisen tilanteen arvioiminen ja ylläpitäminen

Eläkkeellä olo edellyttää myös toimeentuloa koskevia valmisteluja. Useimmat seniorit seuraavat eläke-ennusteensa kehittymistä työuran aikana. Monilla on myös säästöjä tai yksilöllisiä eläkevakuutuksia. On siis tärkeää suunnitella etukäteen, miten tulee toimeen eläketulojen määräämällä toimeentulotasolla. (Rasila 2007.) Leiraksen (2008) teettämän tutkimuksen mukaan yhtenä keskeisimmistä tekijöistä hyvän elämän kannalta sekä keski-ikäiset että seniorit mainitsevat taloudellisen tilanteen.

Eläkkeelle siirryttäessä kansalaisen tulotaso laskee vielä työelämässä oleviin nähden selvästi. Eläkkeellä olevan kokonaiseläke on noin puolet työssä käyvän palkasta. Tilanne on kuitenkin vuosien varrella kehittynyt positiivisempaan suuntaan, ja senioreiden varallisuustaso on jatkuvassa kasvussa. Resurssien kasvu koskee sekä tuloja että omaisuutta. Pelkän kansaneläkkeen varassa elää nykyään vain alle kymmenesosa. Seniori-ikäryhmän tulotaso on yleisesti kohonnut, ja enää pieni osuus ikäänntyneestä väestöstä elää toimeentulotuen varassa. Noin 75 ikävuoden kohdalla varallisuustaso lähtee kuitenkin pieneen laskuun. (Helander 2006, 39–40.)

Senioritutkimuksen mukaan 44 prosenttia senioreista suunnittelee raha-asioitaan korkeintaan puoleksi vuodeksi eteenpäin. Pidemmän tähtäyksen, eli yli vuoden suunnitteloita on ikäihmisistä reilu viidesosa. 32 prosenttia ei vuoden 2011 tutkimuksen mukaan suunnittele talouttaan lainkaan, kun osuus vielä keväällä 2010 oli 28 prosenttia, joten pieni askel parempaa suunnittelua kohti on jo tapahtunut. (Finanssialan Keskusliitto 2011.)

Arstila-Paasilinnan (20.2.2012) mukaan kauppaopettajien kohdalla taloudellinen tilanne eläkkeelle siirryttäessä on yleensä vakaa, sillä heidän palkkansa ovat keskimäärin hyvät. Tämä turvaa heille ammattiryhmänä myös kohtuullisen kokoisen eläkkeen.

3 Senioriviestintä osana yhteisön viestintää

Viestintä koskee ja yhdistää kaikkia, ja se on koko ajan läsnä yhteisöjen ja yritysten arjessa. Lähes kaikissa tehtävissä tarvitaan viestintää: puhumista, kuuntelemista, kirjoittamista ja lukemista. Viestintä on kaksisuuntaista ihmisten välistä vuorovaikutusta. Viestintätilanteeseen kuuluu viestin lähettämisen lisäksi sen vastaanottaminen ja tulkinta. Palaute on ilmaus siitä, että viesti on mennyt perille ja se on toivottavasti tulkittu ja myös ymmärretty oikein. Yhteisöviestinnän ydin on vuorovaikutustaidoilla ja tiedolla vaikuttaminen. Sen onnistuminen ja tavoitteiden saavuttaminen vaatii yrityksessä työskenteleviltä ammatillista osaamista ja oman työpanoksen maksimointia. Yhteisöviestinnän voidaan sanoa olevan onnistunutta, kun tiedonkulku on vilkasta ja vuorovaikutteista joka suuntaan. (Honkala, Kortetjärvi-Nurmi, Rosenström & Siira-Jokinen 2009, 7-8; Siukosaari 2002, 9-11.) Kommunikointi on siis osa yhteisön arkipäivää, ja sen vuoksi siihen tulee kiinnittää huomiota. Epäonnistunut viestintä vaikuttaa oleellisesti, ei pelkästään viestintäyksikön, vaan koko yrityksen toimintaan.

Tiedottamisella pyritään mahdollisimman objektiiviseen ja faktoihin pohjautuvaan tiedon välittämiseen, kun taas mainonnassa ja muussa markkinointiviestinnässä halutaan vaikuttaa kohderyhmän käyttäytymiseen ja ohjailla heidän ostopäätöksiään jopa suosittulevan viestinnän keinoin. Tiedottaminen ja markkinointiviestintä yhdessä täydentävät toisiaan ja siten tukevat yrityksen tavoitteita ja menestystä. Ammatillinen viestintä tarkoittaa sitä, että yritys tai yhteisö välittää uutisia, tiedottaa tapahtumistaan, tuotteistaan ja taloudellisesta tilanteestaan sekä omille työntekijöilleen että muille sidosryhmille. Yrityksen sidosryhmiä ovat kaikki sellaiset henkilöt ja tahot, joiden kanssa yritys on tekemisissä. (Honkala ym. 2009, 182.) Järjestön toiminnassa eläkkeelle siirtyneet kuuluvat edelleen seniorijäsenenä järjestöön, eli heidät voidaan lukea järjestön yhdeksi sidosryhmäksi.

3.1 Sisäisen ja ulkoisen viestinnän integroituminen

Tiedottaminen on perinteisesti jaettu sisäiseen ja ulkoiseen viestintään. Viime aikoina sisäisen ja ulkoisen viestinnän rajat ovat selvästi hämärtyneet. Usein kysymys onkin enemmän näkökulmasta, painotuksesta tai intressistä kuin itsenäisistä viestinnän lajeis-

ta. (Juholin 2009, 23.) Kortetjärvi-Nurmen, Kurosen & Ollikaisen (2003, 103) mukaan viestinnän sanotaan integroituvan, eli nykyään pyritään paljolti siihen, että kaikki yrityksen sisäistä ja ulkoista viestintää toteuttavat tahot muodostaisivat yhteisen kokonaisuuden.

Juholinin (2009, 40) mukaan perinteinen jako sisäiseen ja ulkoiseen viestintään on perustunut siihen, että viestin vastaanottajat tai vuorovaikutuksen osapuolet voidaan rajata selkeästi sisä- ja ulkopiiriin. Honkalan ym. (2009, 182) karkean jaon mukaisesti yrityksen työntekijät kuuluvat ikään kuin sisäpiiriin, kun taas asiakkaat ja muut sidosryhmät lukeutuvat yrityksen ulkopuoliseen maailmaan. Raja ei kuitenkaan ole selvä. Esimerkiksi osakkaat, potentiaaliset työntekijät, entiset työntekijät ja ympäristön asukkaat voivat joissakin tilanteissa olla lähes samassa asemassa kuin henkilöstö (Juholin 2009, 40). Oppilaitoksen opiskelijat sijoittuvat useissa viestintätilanteissa sisäisten ja ulkoisten sidosryhmien väliin (Honkala ym. 2009, 182). Näiden edellä mainittujen ryhmien tiedot ja suhtautuminen organisaatioon ovat yhtä tärkeitä sen olemassaololle kuin esimerkiksi se, kuinka tyytyväisiä työntekijät ovat työhönsä ja työyhteisöönsä (Juholin 2009, 40).

Voidaan myös ajatella, että yrityksillä ja yhteisöillä itsellään ei ole varsinaista tavoitetta, vaan tavoitteet ovat niitä, mitä eri sidosryhmät niille määrittelevät. Sitä paremmin yhteisö siis menestyy, mitä onnistuneemmin se pystyy huomioimaan sidosryhmiensä toiveet ja tarpeet. (Juholin 2009, 40.) Tämä on kuitenkin vain yksi näkökulma asiaan. Jako sisäiseen ja ulkoiseen viestintään ei siis ole niin jyrkkä, kuin voisi kuvitella, sillä eri sidosryhmillä on erilaisia vuorovaikutuksia. Kyse on pitkälti näkökulmasta, josta viestintää tarkastellaan.

3.2 Sisäisen tiedottamisen tehtävät

Yrityksen sidosryhmille suunnatusta tiedonvälityksestä käytetään usein viestintä-termin sijaan tiedottamista, sillä viestinnän katsotaan koskevan laajasti koko yrityksen toimintoihin liittyvää kommunikointia. Tiedottaminen on yritysten ja muiden yhteisöjen omaaloitteista tiedon välittämistä, jota suuremmissa yrityksissä hoitaa oma viestintäyksikkö. Pienemmissä yrityksissä ei ole välttämättä mahdollista palkata omaa työntekijää viestin-

nän hoitamiseen, joten sitä hoitaa usein muiden tehtävien ohella esimerkiksi toimitusjohtaja tai yrittäjä itse. (Honkala ym. 2009, 181.)

Sisäisen tiedottamisen tehtävänä on tuottaa, muokata ja välittää tietoa, sekä luoda keskustelua ja ymmärrystä. Sisäisen tiedottamisen avulla myös rakennetaan yhteisöllisyyttä ja kulttuuria, jotka peilaavat työyhteisön arvoja ja historiaa. (Honkala ym. 2009, 183.)

Suomen Tiedottajien Liiton määritelmän mukaan sisäisen tiedottamisen tehtävät ovat luotaustehtävä, arviointitehtävä ja viestintätehtävä. Luotauksen tarkoituksena on tunnistaa ajoissa yrityksen toiminnan kannalta keskeiset sisäiset ja ulkoiset muutokset sekä se, mihin suuntaan yrityksen toiminta on kehittymässä. Yrityksessä jokainen yksikkö tekee luotausta omalla tehtäväalueellaan, ja tiedotusyksikön luotaajan vastuulle kuuluvat esimerkiksi yhteiskunnan päätöksentekijät, media, etujärjestöt, suuri yleisö sekä oma henkilöstö. (Kortetjärvi-Nurmi ym. 2003, 104.)

Arvioinnin tehtävänä on huolehtia siitä, että luotauksen avulla havaitut muutos- ja kehitystarpeet otetaan huomioon ja kytketään strategiseen suunnitteluun. Näin ollen ne ovat osa yhteisön toiminnan suunnittelua ja yrityksessä pidetään huoli siitä, että päätöksiä arvioidaan myös viestinnän perspektiivistä. (Kortetjärvi-Nurmi ym. 2003, 104.)

Yrityksen viestintätehtäviin kuuluvat yhteisökuvan kehittäminen eli profilointi sekä viestinnän toimenpiteet, jotka tukevat yhteisön tavoitteiden ja tuloksen saavuttamista. Jotta viestintätehtävät onnistuvat, tulee niiden toteuttamisessa käyttää viestinnän keinoja ammattimaisesti ja kokonaisvaltaisesti. (Kortetjärvi-Nurmi ym. 2003, 104.)

3.3 Sidosryhmäviestintä osana ulkoista viestintää

Sidosryhmäviestintä on osa ulkoista tiedottamista. Sidosryhmäsuhteiden hoitamisen ohella ulkoinen tiedottaminen on yrityksen uutisten ja muun informaation välittämistä, yhteiskuntasuhteiden hoitamista sekä markkinointiviestinnän tukemista, ja kattaa siten sekä uutisoinnin että suhdetoiminnan. (Kortetjärvi-Nurmi ym. 2003, 117.) Siukosaari (2002, 131) pitää sidosryhmä-termiä vanhentuneena, alkujaan pankkien käyttämänä käsitteenä, jonka voisi korvata sanalla yhteistyöryhmä.

Honkalan ym. (2009, 188) mukaan ulkoisen viestinnän tavoitteena on avoin vuorovaikutus sidosryhmiin kuuluvien henkilöiden kanssa, yrityksen tunnettuuden lisääminen sekä positiivisen yrityskuvan ja hyvän maineen ylläpitäminen ja kehittäminen. Ulkoisen viestinnän tarkoituksena on tiedottaa asioista yhteisön ulkopuolelle ja rakentaa yhteiskuvaa yhteisölle tärkeiden sidos- ja kohderyhmien silmissä mahdollisimman edustavaksi ja luotettavaksi (Siukosaari 2002, 131).

Ulkoiseen viestintään liittyy monia eri käsitteitä, kuten ulkoinen tiedottaminen, ulkoinen viestintä, yhteiskuntasuhteet, suhdetoiminta, sidosryhmäsuhteet ja yhteystoiminta. Näihin käsitteisiin saadaan järjestystä, kun tarkastellaan mekanismeja, joiden kautta ulkoisia yhteistyö- ja kohderyhmiä pyritään tavoittamaan. Kaksi yleisintä mekanismia ovat välitetty viestintä ja suora yhteydenpito. (Åberg 2000, 152.)

Ulkoisen tiedottamisen kohderyhmä voi olla joko suuri, rajaamaton ja nimetön joukko, tai pieni, rajattu ja tunnettu ryhmä. Suuremman joukon eli niin sanotun suuren yleisön voi tavoittaa vain välillisesti, eli välitetyn viestinnän avulla. Tämä viestintä on ulkoista tiedottamista. Kun kyseessä on pienemmän ja tarkkarajaisemman avainryhmän tavoittaminen, on siihen käytettävissä täsmällisempiä keinoja kuten suora henkilökohtainen yhteydenpito. Tässä tapauksessa viestinnässä käytetään vakiintunutta termiä yhteystoiminta, tai toista usein käytettyä ilmausta suhdetoiminta. (Honkala ym. 2009, 188; Kortetjärvi-Nurmi ym. 2003, 117; Åberg 2000, 152.)

Sidosryhmä on yrityksen kanssa vaihdantasuhteessa; se antaa yritykselle jotakin ja vastapalvelukseksi odottaa yrityksen tai yhteisön puolestaan tyydyttävän sen tarpeita. Sidosryhmää laajempi käsite on stakeholder-ryhmä, suomeksi intressiryhmä, jonka edustajilla on yritystä kohtaan jokin intressi. Intressiryhmä antaa yritykselle resursseja, kuten rahaa, osaamistaan tai tietojään, ja odottaa saavansa yritykseltä vastineeksi jotakin, esimerkiksi palkkaa, osinkoja tai yhteistyön laajentumista. (Kortetjärvi-Nurmi ym. 2003, 118.)

Suomen kauppa- ja kulttuuriopettajien, SKO:n, senioreiden katsotaan olevan SKO:lle pikemminkin sidosryhmä kuin intressiryhmä. Seniorit maksavat SKO:lle vuosittaisen-

jäsenmaksun, ja saavat vastineeksi muun muassa edunvalvontaa ja vireystasoa ylläpitävää toimintaa, kuten kulttuuria ja erilaisia retkiä ja tapahtumia.

SKO:n seniorien aktiivijäsenten voidaan katsoa kuuluvan niin sanottuun sisäiseen verkostoon, lähiverkkoon. Yhteisöihin muodostuu luonnostaan lähiverkostoja yhdessä tekemisen tuloksena. Verkostot muodostuvat esimerkiksi yhteisistä tavoitteista tai intresseistä. Sisäisiä verkostoja syntyy usein ohjaamattomasti, mutta niitä voidaan myös tavoitteellisesti rakentaa ohjaamalla yhteen sellaisia ihmisiä, joiden verkostoituminen on kaikkien etu. (Juholin 2008, 75.) Lähiverkko on osa yhteisön viestintäjärjestelmää, ja on tärkeää, että se kytketään viestinnän suunnitteluun ja toteutukseen. Lähiverkkoa voidaan aktivoida esimerkiksi tapahtumaviestinnän yhteydessä, ja tehokkaimmillaan verkosto onkin silloin, kun se tukee kokonaisvaltaisesti yhteisön ulkoista viestintää. (Åberg 2000, 171.)

3.4 Viestintä järjestön jäsenille

Yhdistysten ja järjestöjen jäsenistö kaipaa jatkuvasti informaatiota ajettavien asioiden etenemisestä ja niiden saamasta huomiosta. Jäsenet ovat myös kiinnostuneita yhdistyksen tarjoamista eduista ja palveluista. Osa jäsenistä on myös halukkaita auttamaan ja toimimaan niin sanottuna aktiivina yhdistyksen toiminnassa. He haluavat tietää, mitä voivat mahdollisesti tehdä yhdistyksen hyväksi. Yhdistyksen koko määrää pitkälti tiedotuksen keinot. Suuressa yhdistyksessä joukkoviestimet ovat ainoa ratkaisu, kun viesti pitää saada liikkeelle nopeasti. (Siukosaari 2002, 180.)

Www-sivujen käyttö viestintäkanavana on tehokas, mikäli jäsenistö käyttää internetiä aktiivisesti. Jäsenille postitse lähetettävä kirje on perinteisempi tapa, ja sen hyvä puoli on säilyvyys. Sama etu on jäsenlehdellä, joka tosin on vielä hitaammin viestin perille saattava viestintäväline. (Siukosaari 2002, 180.) Jäsenkirje ja -lehti eivät ole kovinkaan kustannustehokkaita instrumentteja viestintään, joten niiden käyttöä ja tehoa kannattaa tutkia tarkasti.

Jäsenlehden taustalla ovat tiedotteet ja monisteet, joista lopulta kasvoi kokonainen jäsenlehti. Nykyisin se on monessa järjestössä jäsenten ainoa tiedon lähde järjestön sisä-

sistä asioista. Mitä suurempi järjestö on, sitä enemmän lehti koetaan jo ulkoisen tiedotuksen välineeksi. Jäsenlehteä tehdään jäsenistön ehdoilla. On siis tärkeää tiedostaa jäsenkunnan odotukset, sillä niihin vastaaminen takaa varmimmin onnistumisen. Jos lehti on pidetty ja odotettu, voi järjestön johto myös käyttää sitä paremmin johtamisen välineenä. (Siukosaari 2002, 193.)

Empiirisen tutkimuksen tuloksissa käsitellään eri viestintäkanavien käyttöä, ja sitä, miten SKO:n seniorijäsenet toivoisivat saavansa tietoa järjestön toiminnasta.

3.5 Seniorit viestinnän kohteena

Viestintä ja informaatio ovat senioreille vähintään yhtä tärkeitä kuin muille kansalaisille. Vanheneminen on sopeutumisprosessi, ja tieto auttaa muutoksessa. Seniorit ovat innokkaita saamaan tietoa ohjelmista, palveluista, toimintatavoista, tuotteista, sekä vapaaajasta, vapaaehtois- ja kulttuuritoiminnasta. (Government of Canada 1999, 2.) Kiinteä joukkoviestinnän seuranta on tunnusomaista ikäihmisille. Vanhusbarometrin mukaan niin television katselu kuin printtimedian seuranta kattavat käytännössä katsoen kaikki seniori-ikäiset. (Helander 2006, 41.)

Tilastokeskuksen vuonna 2004 teettämän artikkelieihin ja tilastoaineistoon pohjautuvan katsauksen mukaan yli 60-vuotiaat käyttivät väestöryhmänä eniten aikaa graafisiin viestimiin, joihin kuuluvat aikakauslehdet, sanomalehdet, ilmais- ja noutolehdet, suoramainonta ja kirjat. Seniorit kuluttivat tuolloin yhteensä 167 minuuttia vuorokaudesta graafisten viestimien äärellä, kun seuraavaksi aktiivisin ryhmä, 45–59-vuotiaat, käytti niihin aikaa 132 minuuttia. Sähköisten viestimien osalta yli 60-vuotiaat ikäryhmänä käyttävät myös eniten aikaa television katseluun verrattuna muihin ikäryhmiin. (Tilastokeskus 2005.)

Senioriystävällisiä tuotteita ja palveluita tulisi markkinoida voimakkaasti, sillä ne ovat käyttäjäystävällisempiä myös muille kuluttajille. Yhteisöjen haasteena on helpottaa senioreiden jatkuvaa sitoutumista, mikä edistää heidän terveyttään ja elämänlaatuaan. Senioreiden lisäksi tällä vaikutetaan myös muiden hyvinvointiin, koska kaikki hyötyvät

heidän kokemuksistaan, taidoistaan ja vapaa-ajastaan. Seniorit ovat esimerkiksi aktiivisia vapaaehtoistyöntekijöitä. (Government of Canada 1999, 3-4.)

Ihmisten demografiset tekijät sekä arvot, asenteet ja mielipiteet vaikuttavat siihen, mistä ja miten kukin hankkii palveluita. Tästä moninaisuudesta johtuen seniorit haluavat myös valita, mistä kanavista haluavat vastaanottaa viestintää. Jotta voidaan räätälöidä sopivia viestejä senioreille, tulee ottaa huomioon heidän erinäiset näkemyksensä esimerkiksi seuraavista asioista: mistä koostuvat ”hyvä elämä”, ”laatu” ja ”palvelu”, millaisia ovat asenteet auktoriteetteja ja byrokratiaa kohtaan, kynnyksen avun pyytämiseen, käsitys terveydestä ja sairaudesta, aatteet ruuasta ja ravinnosta, suhtautuminen ikään ja ikääntymiseen, nais- ja miesroolit, sekä perhe- ja sukupolvien väliset suhteet. (Government of Canada 1999, 7.)

Ihmistenvälisessä viestinnässä pitää myös muistaa, että viestillä on sekä lähettäjä että vastaanottaja. Senioreiden kanssa viestiminen ei ole vain omien viestien läpiviemistä, vaan sen tulisi olla tiedon vaihtoa, jossa seniori voi sekä ilmaista ajatuksiaan ja tunteuksiaan, että välittää objektiivista tietoa tilanteestaan. Kuuntelijan täytyy olla taitava tulkitsemaan eleitä, sanoja ja käytöstä, sekä tarkkailemaan sanallisia ja sanattomia viestejä. Hänen pitää myös antaa sopivasti aikaa viestien tulkinnalle ja tarjota kysymyksiin asianmukaisia vastauksia. (Government of Canada 1999, 5-15.)

3.6 Viestintäkanavan valinta

Kun suunnitellaan viestintää vanhemmalle kohderyhmälle, tulee ajatella monipuolisesti kaikkia potentiaalisia viestinnän välineitä ja kanavia. Liiketoiminnassa ajatellaan usein, että viestintää hoidetaan laajasti mainonnan ja kirjallisen viestinnän kautta. Pitää kuitenkin muistaa, että viestintää tapahtuu myös aina esimerkiksi puhelimesta puhuttaessa ja tavattaessa asiakkaita kasvotusten.

Sopivan median löytämisessä tulee ajatella kohderyhmän lisäksi myös viestin luonnetta. Viestintäkanavat ovat erilaisia, ja tutkimusten mukaan kohderyhmän tavoittamisessa onnistuminen ja muistijäljen jättäminen vaihtelevat laajasti. (Government of Canada 1999, 12–15.)

Printtimedian etuna on se, että lukija voi omaksua tietoa rauhassa omalla tahdillaan ja säilyttää lehden tulevaisuuden käyttöä varten. Printtimateriaalin tulee olla tietyllä tavalla houkuttelevaa, jotta se saa lukijan huomion ja saa tämän aloittamaan lukemisen. Viestin täytyy olla selkeä, jotta sen ymmärtäminen on helppoa. (Government of Canada 1999, 18.)

Vuonna 2004 yli 60-vuotiaat lukivat sanoma- ja aikakauslehtiä selvästi muita ikäryhmiä enemmän. Sanomalehtiä luettiin keskimäärin 79 minuuttia, ja aikakauslehtiä 35 minuuttia vuorokaudessa. Aikakaus- ja etenkin sanomalehtien päivittäinen tavoitavuus oli yli 60-vuotiaiden kohdalla selkeästi muita ikäryhmiä parempi. Sanomalehdet tavoittivat jopa 95 prosenttia yli 60-vuotiaista. (Tilastokeskus 2005.)

Seniorit katsovat paljon televisiota, mutta sen kautta välitetyt viestit eivät välttämättä ole aina tehokkaita, koska televisio ei anna katsojalle aikaa omaksua välitettyä viestiä itselle sopivassa tahdissa. Seniorit katsovat keskenään samankaltaisia ohjelmia, joten heidän tavoittamisensa ryhmänä voi olla helpompaa kuin jonkin muun kohderyhmän. (Government of Canada 1999, 20.) Tilastokeskuksen (2005) mukaan 65 vuotta täyttäneet katsoivat vuonna 2004 muihin ikäryhmiin verrattuna selvästi eniten Yleisradion kanavia, ja vähiten kaupallisia kanavia, ja heidän tavoitavuutensa television kautta oli jopa 96 prosenttia.

Internetin käyttö senioreiden keskuudessa on kasvussa, joten se voi olla erittäin tehokas tapa löytää pieni, mutta kasvava seniorikohderyhmä. Senioreiden tietokonekurssit ovat suosittuja ja internetin käyttö tulee kasvamaan voimakkaasti tulevina vuosikymmeninä. (Government of Canada 1999, 22.)

Tilastokeskuksen (STT, 2011) mukaan ikääntyvien internetin käyttö yleistyy nopeasti: vuonna 2010 internetiä oli käyttänyt kolmen kuukauden sisällä 43 prosenttia 65–74-vuotiaiden ikäluokasta. Finanssialan Keskusliiton tekemän senioritutkimuksen (2011, 19) mukaan vuonna 2011 jo lähes puolet senioreista käytti internetiä, kun vielä vuonna 2009 seniorikäyttäjiä oli vain kolmannes. Antikainen & Mittilä (2007, 179) uskovat, että senioreiden tietoteknisten taitojen kohentumisen syynä voidaan pitää tietotekniikan yleistymistä sekä työelämästä saatuja kokemuksia.

Suurin askel verrattuna aiempaan tutkimukseen internetin käytössä on 75–59-vuotiaiden keskuudessa. Vuonna 2011 tästä ikäryhmästä jo 40 prosenttia käyttää internetiä, kun osuus vuonna 2010 oli vielä 31 prosenttia. (Finanssialan Keskusliitto, 2011, 19.)

3.7 Tehokkaan senioriviestinnän hyödyt

Tehokas viestintä senioreille perustuu terveeseen järkeen ja huomaavaisuuteen. Viestinnässä tulee huomioida heidän tarpeensa ja kunnioittaa heidän panostaan yhteiskunnalle. Tämä on järkevää liiketoiminnalle ja yhteiskunnalle myös siksi, että pian suuri osa väestöstä luokitellaan senioreiksi, kun sodan jälkeiset suuret ikäluokat ovat jäämässä eläkkeelle. (Government of Canada 1999, 3.)

Esimerkiksi monet palvelualan yritykset, erityisesti terveydenhuollon lisäpalvelut sekä ravintola- ja matkailualat ovat tulevaisuudessa kysytyjä. Suomen Yrittäjien pääekonomistin Timo Lindholmin mukaan yli 65-vuotiaat tuovat ostettujen palveluiden kysyntään 5–10 miljardia euroa vuodessa. Lindholm arvioi, että suuret ikäluokat ovat Suomessa vauraampia kuin heidän aiemmin eläkkeelle jääneet edeltäjänsä. Syinä tähän ovat esimerkiksi työeläkkeiden parantuminen sekä perintöjen karttuminen suurille ikäluokille. (Pokkinen 2010.)

Senioreiden määrä lisääntyy tällä vuosikymmenellä selvästi, kun suuret ikäluokat jäävät eläkkeelle. Vuoteen 2020 mennessä Suomessa pitäisi olla noin 1,3 miljoonaa yli 65-vuotiasta. (Pokkinen 2010.)

Taitava viestintä senioreille tarkoittaa liiketoiminnan näkökulmasta katsottuna suuren kuluttajaryhmän huomioimista kuluttajamarkkinoilla. Tällä suurella ja entisestään kasvavalla segmentillä on yhä enemmän käytettävissä olevaa tuloa, vähemmän taloudellisia vaatimuksia kuin nuorilla perheillä sekä paljon vapaa-aikaa. (Government of Canada 1999, 3.) Myös Taloussanomien (2011) artikkelin mukaan suuret ikäluokat ovat nouseva kohderyhmä kehittyneillä markkinoilla. Kehittyneillä markkinoilla kuluttajat ovat kuitenkin entistä hintatietoisempia, ja he vaativat laatua entistä alhaisemmalla hinnalla. Konsulttiyhtiö Deloitte tutkimus paljastaa, että suuret ikäluokat ovat kulutustavaro-

den myynnissä tärkeässä roolissa. Sodan jälkeen syntyneet ikäluokat ovat kiinnostava kohderyhmä, ja heille kehitetään entistä enemmän tuotteita ja palveluita. (Taloussanommat 2011.)

Kohonnut tulo- ja varallisuustaso on saanut aikaan sen, että senioreiden merkitys kuluttajina on kasvanut selvästi. Heidän taloudelliset edellytyksensä kuitenkin eroavat toisistaan keskenään vielä niin voimakkaasti, että se rajoittaa yhteiskunnallisten voimavarojen käyttöä laajamittaisempaan ikäryhmän yhteismobilisaatioon. (Helander 2006, 40.)

Loppujen lopuksi senioriystävällisen kommunikoinnin voidaan sanoa olevan yleisesti tehokasta viestintää, sillä ei ole olemassa tiukkaa rajaa nuorelle ja vanhalle kohderyhmälle. Kun informaatio on helppo nähdä, kuulla ja ymmärtää, jokainen hyötyy. On tärkeää tuntea kohderyhmä, ja pitää tiedot päivitettyinä. (Government of Canada 1999, 4.)

4 Empiirinen tutkimus

Tutkimuksen kohderyhmänä olivat SKO:n seniorijäsenet. Jäsenkyselyn tarkoituksena oli selvittää seniorijäsenten aktiivisuutta järjestön toiminnassa, tuntemuksia eläkkeelle siirtymisestä, Kauppaopettajalehden tarpeellisuutta viestintäkanavana sekä vaihtoehtoisten viestintäkanavien käyttöä.

Tutkimus voi olla luonteeltaan empiirinen tai teoreettinen. Teoreettisessa kirjoituspöytä tutkimuksessa käytetään hyväksi jo olemassa olevaa tietomateriaalia. Empiirinen, eli havainnoiva tutkimus perustuu teoreettisen tutkimuksen perusteella kehitettyihin menetelmiin. Empiirisellä tutkimuksella voidaan esimerkiksi selvittää jonkin ilmiön tai käyttäytymisen syitä tai yrittää löytää ratkaisu siihen, miten jokin asia pitäisi toteuttaa. (Heikkilä 2008, 13.)

4.1 Tutkimusotteen valinta

Tutkimusotteet voidaan karkeasti jakaa kvalitatiiviseen, eli laadulliseen, ja kvantitatiiviseen, eli määrälliseen tutkimukseen. Tutkimusmenetelmän valinta on tutkittavan aineiston kannalta erittäin tärkeää. Tutkittavasta ilmiöstä riippuu, mitä tutkimusmenetelmää käytetään. Kvalitatiivisella tutkimuksella selvitetään uutta ilmiötä, mistä tekijöistä se koostuu, ja millainen vaikutus tekijöillä on toisiinsa. Kvantitatiivinen tutkimusote on muuttujien mittaamista, niiden suhteiden välisten vuorovaikutusten laskemista ja tekijöiden esiintymisen määrällistä tutkimista. (Kananen 2011, 12.)

Tässä tutkimuksessa käytettiin kvantitatiivista tutkimusmenetelmää, koska haluttiin tutkia mahdollisimman suurta ja monipuolista aineistoa. Kyseessä ei myöskään ole uusi ilmiö, vaan haluttiin tietoa siitä, mitkä tekijät vaikuttavat jo olemassa olevaan ilmiöön. Määrällisellä tutkimuksella halutaan nimensä mukaisesti selvittää lukumääriin ja prosentiosuuksiin liittyviä kysymyksiä sekä eri asioiden välisiä riippuvuuksia (Heikkilä 2008, 16). Kvantitatiivinen tutkimus pyrkii yleistämään. Siinä korostetaan tiedon perusteluja, luotettavuutta, objektiivisuutta ja yksiselitteisyyttä, jotka perustuvat positivismiin. Kyseisen tutkimusmenetelmän lähtökohtana on mittaaminen, jonka tavoitteena on antaa perusteltua, luotettavaa ja yleistettävää tietoa. (Kananen 2011, 18.)

Jokaisella tutkimuksella on jokin tarkoitus tai tehtävä, joka ohjaa tutkimuksen strategisia valintoja. Kuvaileva tutkimus esimerkiksi dokumentoi jostain ilmiöstä keskeisiä tai kiinnostavia piirteitä tai esittää tarkkoja kuvauksia henkilöistä, tapahtumista, tilanteista tai prosesseista. (Saukkonen 2012.) Heikkilän (2008, 14) mukaan mielipidetiedustelut ja erilaiset tilastaselvitykset voivat myös olla kuvailevia tutkimuksia. Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää juuri edellä mainittuja asioita, joten se on kuvaileva eli deskriptiivinen tutkimus. Aikaperspektiivin suhteen tutkimus kuuluu poikkileikkaustutkimuksiin, eli se on yhden ajankohdan kattava tutkimus, ja tutkimusaineisto on primaaris- ta, eli tätä tutkimusta varten kerättyä.

Tutkimus toteutettiin otantatutkimuksena. Kokonaistutkimuksessa tutkitaan koko perusjoukko, mutta otantatutkimuksessa perusjoukkoa edustaa tietty perusjoukon osajoukko, eli otos. Otantatutkimukseen päädytään esimerkiksi sellaisissa tapauksissa, kun perusjoukko on hyvin suuri, tai koko perusjoukon tutkiminen kustantaisi liian paljon. Otantatutkimukseen joudutaan usein myös, jos tutkiminen on monimutkaista, tai tiedot halutaan saada nopeasti. (Heikkilä 2008, 33; Kananen 2011, 65.) Otantaan päädyttiin tässä tapauksessa siksi, että kaikkia perusjoukon jäseniä ei tavoitettu. Otoksen tulee olla pienois- tai peilikuva perusjoukosta, jotta otantatutkimuksen tuloksiin voidaan luottaa (Kananen 2011, 65). Kaikki kyselyyn vastanneet ovat SKO:n seniorijäseniä, joten otoksen edustavuuden voidaan katsoa toteutuvan. Otoksen edustavuudella tarkoitetaan sitä, että perusjoukosta valitussa osajoukossa on samoja ominaisuuksia samassa suhteessa kuin koko perusjoukossa (Heikkilä 2008, 33–34).

Kyselytutkimuksen etuna pidetään sen mahdollisuutta kerätä laaja tutkimusaineisto. Kyselylomake voidaan lähettää vaikka tuhansille vastaajille, ja jos se on suunniteltu huolellisesti, myös vastausten analysointi on melko vaivatonta. Kyselylomakkeen käyttö nopeuttaa haastattelua ja saatujen tulosten käsittelyä, tarkentaa tietojen tallennusta ja takaa tasapuolisuuden niin haastatteliijoille kuin vastaajillekin. Vastauksista tulee yhdenmukaisia, kun lomakkeessa on valmiit vastausvaihtoehdot. Tämä myös nopeuttaa kyselylomakkeiden käsittelemistä. Lisäksi kyselylomakkeella minimoidaan vastaajien ponnistelut ja vastausvirheet. (Holopainen & Pulkkinen 2008, 42.) Hirsjärvi, Remes & Sajavaara (2009, 195) pitää kyselytutkimuksen heikkoutena aineiston pinnallisuutta ja tutkimuksen teoreettista vaatimattomuutta. Kirjekyselyn huono puoli Internet-kyselyyn

verrattuna on vastausten käsittely. Internet-kyselyissä vastaukset tallentuvat suoraan tietokantaan, ja niiden käsittely on huomattavasti nopeampaa ja vaivattomampaa. Virhetilanteiden määrä myös kasvaa paperisen lomakkeen käytöllä, sillä käsin kirjoitetut vastaukset voivat olla epätarkempia kuin Internet-kyselyssä olevat valmiit vastausvaihtoehdot. Paperisen lomakkeen valmiisiin vastausvaihtoehtoihin on helppo lisätä omia kommentteja ja vastausvaihtoehtoja, joita ei kuitenkaan voida ottaa huomioon tuloksia analysoitaessa.

Kirjekyselyssä vastausprosentin suuruuteen vaikuttavat tutkimuksen kohderyhmä, tutkimuksen aihe, kysymysten määrä, lomakkeen ulkoasu, ja kuinka saatekirjeellä tai vastaamisesta saatavalla palkkiolla onnistutaan motivoimaan vastaajaa. Erityisen tärkeää palautusprosentin kannalta on se, kuinka tärkeänä vastaajat tutkimusta pitävät. (Heikkilä 2008, 66.) Kyselylomakkeen lisäksi vastaajille lähetettiin saatekirje ja vastauskuori. Saatekirje (liite 9) sisälsi lyhyesti tutkimuksen tavoitteet sekä maininnan, että kysely on osa Satu Heleniuksen opinnäytetyötä. Saatekirjeen pitäisi myös sisältää tutkimuksen tekijän yhteystiedot, jotta vastaaja voi halutessaan ottaa yhteyttä tutkijaan. Tässä tapauksessa yhteystietoja ei kuitenkaan ollut, koska kysely lähetettiin SKO:n senioreiden puheenjohtajan, Kirsti Norkamon nimissä.

4.2 Tutkimusaineiston keruu

Tutkimus toteutettiin kirjekyselynä, joka lähetettiin SKO:n 504 seniorijäsenelle vuoden 2010 marraskuun lopussa. Vastausaikaa kyselyyn annettiin kaksi viikkoa. Erillistä muistutusviestiä ei katsottu tarpeelliseksi lähettää, sillä aktiivijäsenten vastaukset koettiin tutkimuksen kannalta merkittävimmiksi. Vastausjoukon ulkopuolelle jääneet olivat niin sanottuja passiivijäseniä, jotka eivät ole mukana järjestön toiminnassa. Kyselyyn vastasi määräaikaan mennessä yhteensä 200 jäsentä.

Tutkimusaineisto kerättiin kyselylomakkeella paperisena kirjekyselynä, eli määrämuo-
toisena kysymyspatteristona. Paperiversioon päädyttiin, koska kohderyhmän tavoitettavuus sähköisellä lomakkeella oli huonompi kuin paperisella. Vaikka Antikainen & Mittilän (2007, 179) mukaan tietotekniikan yleistymisen ja työelämästä kertyneiden kokemusten ansiosta seniori-ikäisten tietotekniset käyttötaidot ovat parantuneet, kotiin pos-

titse saapuvan paperisen lomakkeen uskottiin saavuttavan kohderyhmä paremmin. Kirjekyselyn käytön etuna pidetään sen nopeutta ja vaivatonta aineiston saantia. Suurin ongelma on kato: kuinka suureksi se muodostuu, riippuu vastaajajoukosta ja tutkimuksen aihepiiristä. (Hirsjärvi ym. 2009, 196.) Vastausprosentin odotetaan olevan korkeampi, kun kysely lähetetään jollekin erityisryhmälle, tässä tapauksessa SKO:n seniorijäsenille. Kyselyn aiheen oletettiin myös olevan heidän kannaltaan tärkeä, jonka takia vastausprosentinkin odotettiin olevan suhteellisen hyvä. Saatekirjeessä myös houkuteltiin vastaajia vastaamaan kaikkien vastanneiden kesken arvottavan yllätyspalkinnon avulla.

Tutkimus toteutettiin strukturoituna survey-tutkimuksena, joka on suunnitelmallinen kysely- tai haastattelututkimus. Se on tehokas tapa kerätä tietoa silloin, kun tutkittavia on paljon. Kerätty tieto voidaan myös analysoida monilla eri menetelmillä. (Heikkilä 2008, 19; Holopainen & Pulkkinen 2008, 21.) Kyselylomakkeessa oli myös kaksi avointa kysymystä. Heikkilän (2008, 50) mukaan avoimet kysymykset ovat hyvä lisä strukturoituun kyselylomakkeeseen, sillä ne voivat parhaimmillaan antaa uusia näkökulmia ja hyviä kehitysehdotuksia. Avoin kysymys ei myöskään sulje mitään vastausvaihtoehtoa kokonaan pois toisin kuin strukturoitu kysymys (Hirsjärvi ym. 2009, 196). Ensimmäinen avoin kysymys liittyy strukturoituun kysymykseen, ja sen on tarkoitus antaa tarkentavaa tietoa vastaajan mielipiteestä. Toinen avoin kysymys on lomakkeen lopussa. Tätä kysymystä ei ole mitenkään rajattu, mikä tuottaakin osittain vastauksia, joista ei ole tutkimusongelman kannalta mitään hyötyä. Toisaalta tällaisia kysymyksiä voidaan käyttää ideoiden ja ajatusten tuottamiseen, ja tämä oli todennäköisesti syy rajaamattoman kysymyksen esittämiseen kyselylomakkeessa.

Tutkimustulokset on analysoitu IBM SPSS Statistics- tilasto-ohjelmalla, sekä Aki Taanilan kehittämällä Tilastoapu-ohjelmalla. Tilastoapu-ohjelman avulla voidaan laskea taulukot ja tunnusluvut ilman kaavoja ja funktioita. Tilastoapu toimii Excelin Windows-versioissa Excel 2007 sekä Excel 2010. (Taanila, A. 2012.) Avoimet vastaukset on käsitelty manuaalisesti kokoamalla yhteen vastaajien keskeiset mielipiteet.

5 Tutkimuksen tulokset

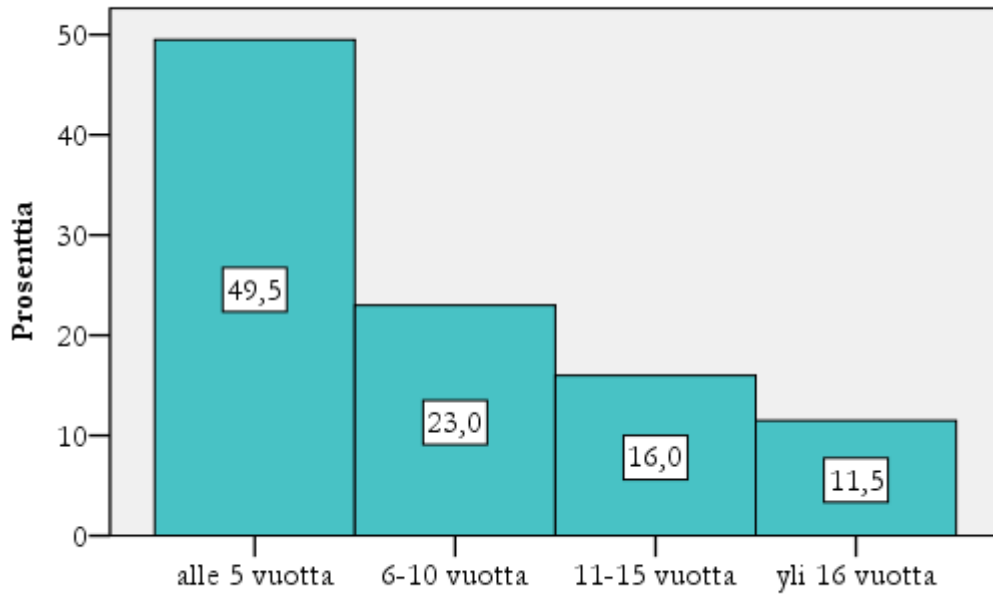
Tässä kappaleessa esitellään empiirisen tutkimuksen tulokset kyselylomakkeen mukaisessa järjestyksessä. Vastauksia kyselyyn saatiin yhteensä 200. Neljä ensimmäistä kysymystä koskee vastaajien taustatietoja. Tämän jälkeen analysoidaan vastaajien osallistumista SKO:n senioreiden toimintaan ja kokemuksia eläkkeelle jäämisestä ja eläkkeellä olosta. Lopuksi käsitellään toiminnan alueellisuutta sekä yhteydenpitoa ja viestintäkanavia.

Suurimmassa osassa kysymyksistä on käytetty mittareina nominaali- eli luokitteluasteikkoa, mikä asettaa rajoitteita analyysien tekemiseen. Toimeksiantajan toiveesta ristiintaulukoinnit tehtiin asuinalueen ja yhteydenpitotoiveiden, sekä iän ja viestintäkanavan ja harrastuksellisuuden välillä. Muutoin tulokset esitetään pääasiassa prosentiosuuksina. Merkitsevyytsteistä voitiin tehdä ainoastaan χ^2 -riippumattomuustesti, eli khiin neliö, sillä sen mitta-asteikoksi riittää luokitteluasteikko. Kyselylomakkeen (liite 8) kysymyksiä 6 ja 24 ei käsitellä opinnäytetyön tutkimustuloksissa. Niiden tulokset on esitelty toimeksiantajalle erillisessä esityksessä.

5.1 Vastaajien esittely

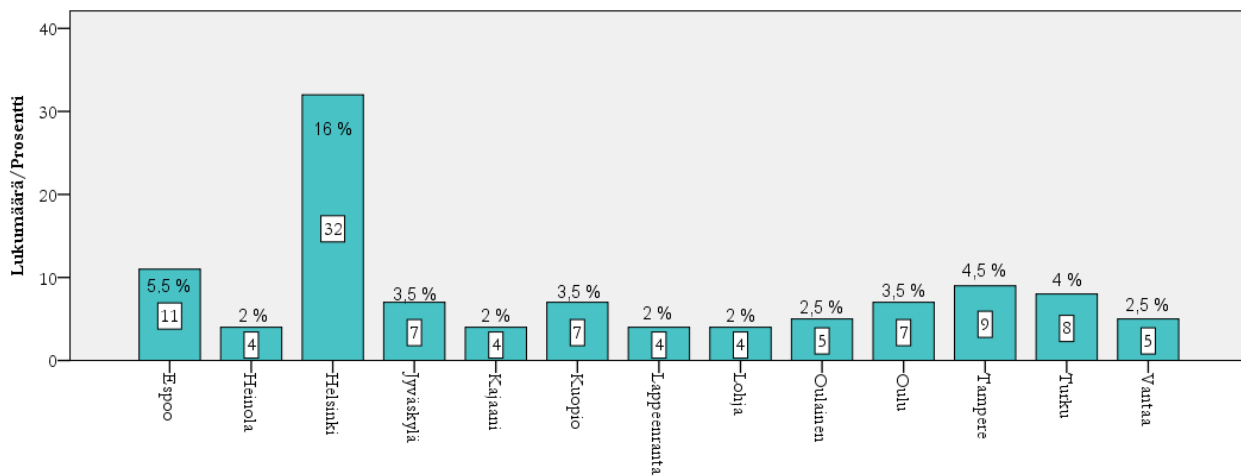
Kysely lähetettiin 504:lle SKO:n seniorijäsenelle, ja vastauksia saatiin 200. Vastausprosentti oli 39,7. Vastaajista 65,5 prosenttia oli naisia ja miehiä 34,5. Parisuhteessa eläviä oli 76 prosenttia, ja yksin asuvia 23,5 prosenttia.

49,5 prosenttia, eli lähes puolet vastaajista on ollut eläkkeellä alle viisi vuotta. Toiseksi vähiten aikaa, 6-10 vuotta, eläkkeellä olleita oli 23 prosenttia. Vastaajista 16 prosenttia on ollut eläkkeellä jo 11–15 vuotta, ja yli 16 vuotta vain 11,5 prosenttia. Selvästi suurin osa vastaajista on siis ollut eläkkeellä vasta muutaman vuoden.

Kuvio 1. Vastaajien eläkkeellä olo-aika (%)

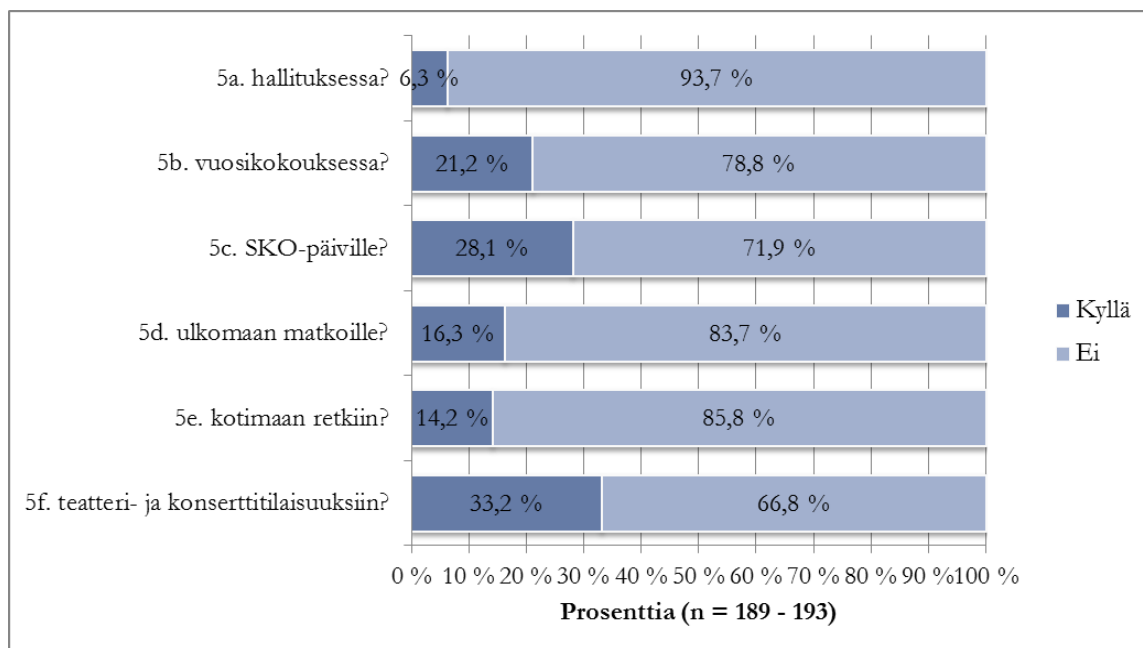
Suurin osa vastaajista ilmoitti kotipaikkakunnakseen Helsingin. Heitä oli yhteensä 16 prosenttia. Perässä tulivat muut suuret kaupungit: Espoo 5,5, Tampere 4,5, Turku 4 sekä Jyväskylä, Kuopio ja Oulu 3,5 prosenttia. Pienemmistä kaupungeista Heinolasta (2 prosenttia), Oulaisista (2,5 prosenttia) ja Lohjalta (2 prosenttia) oli suhteessa useampi vastaaja. Kuvioon on otettu mukaan 13 eniten kotipaikkakunnaksi ilmoitettua kaupunkia.

Kuvio 2. Vastaajien asuinpaikkakunnat (lkm ja %)

5.2 Osallistuminen SKO:n senioreiden toimintaan

Ensimmäisessä kysymyksessä tiedusteltiin seniorijäsenten osallistumista SKO:n senioreiden toimintaan. Viimeinen kohta on avoin kysymys ”muu”, johon vastaajat saattoivat kommentoida muita tapojaan osallistua SKO:n senioreiden toimintaan. Tähän kohtaan vastaajat kirjoittivat myös muita kommenttejaan, joita eritellään tulosten esitte-lyssä.

Kuvio 3. Osallistuminen SKO:n senioreiden toimintaan

Seniorit osallistuvat eniten teatteri- ja konserttitilaisuuksiin. Toiseksi suosituin tapa osallistua SKO:n senioritoimintaan on osallistuminen SKO-päiville. SKO-päivät järjestetään vuosittain eri kaupungeissa. SKO-päivien ohjelmaan kuuluu muun muassa luentoja ajankohtaisista aiheista, ansioituneiden henkilöiden palkitsemista sekä erilaista vapaa-ajan ohjelmaa.

Hallituksen toimintaan osallistuminen on vähiten suosituin osallistumistapa seniorijäsenten keskuudessa: 93,7 prosenttia vastaajista ei ole osallistunut siihen lainkaan. Vuosikokouksiin osallistuminen on hieman suositumpaa kuin hallituksen toimintaan osallistuminen. Ulkomaan matkat ovat kotimaan retkiä suositumpia, mutta ero osallistumisprosentin välillä on melko pieni. Ulkomaan matkoille kertoo osallistuvansa 16,3, ja kotimaan retkille 14,2 prosenttia vastaajista.

Otoksessa on huomattavissa riippuvuus siten, että elämäntilanteen mukaan parisuhteessa elävät osallistuvat vähemmän ulkomaanmatkoille kuin yksin elävät. Yksin elävistä 31,8 prosenttia kertoo osallistuneensa matkoille, ja parisuhteessa elävistä vain 11,7 prosenttia. Khiin-neliö testin sig-luku on 0,002, joten eron voidaan todeta olevan tilastollisesti merkittävä (liite 4).

Kysymyksen 5, viimeinen kohta oli avoin kysymys, johon vastaajat kommentoivat sanallisesti osallistumisestaan SKO:n senioreiden toimintaan. Muutamit vastaajat kertovat käyttäneensä SKO:n tarjoamaa lomaosake-etua ja yksi kertoi lukeneensa SKO-lehteä. Vastaajien joukossa oli myös sellaisia, jotka ovat kiinnostuneita senioritoiminnasta, mutta eivät vielä ole ehtineet osallistua. Jotkut mainitsivat omaavansa muita eläkeläisyhteyksiä, eivätkä tämän takia halua tai ehdi osallistua SKO:n järjestämään toimintaan. Kritiikkiä annettiin toiminnan Helsinki-keskeisyydestä.

5.3 Kokemukset eläkkeelle jäämisestä ja eläkkeellä olosta

Kysymykset 7-18 koskivat eläkkeelle jäämistä ja eläkkeellä oloa, sekä harrastuksellisuutta. Alla olevasta taulukosta on luettavissa kunkin kysymyksen vastausprosentit.

Taulukko 1. Kokemukset eläkkeelle jäämisestä ja eläkkeellä olosta

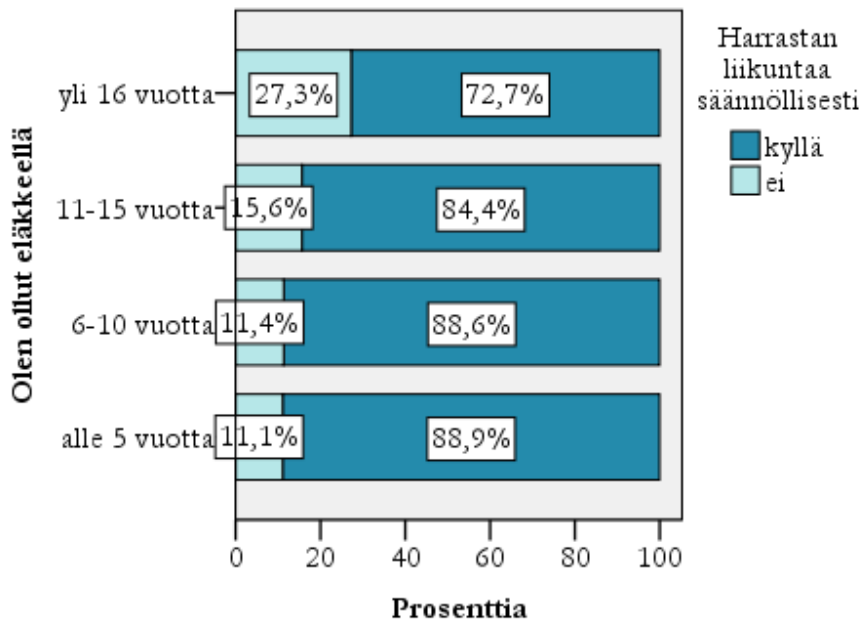
	Kyllä	Ei	Kaikki
7. Minun oli helppo jäädä eläkkeelle.	87,8 %	12,2 %	100,0 %
8. Koin jääväni heti unohduksiin.	13,0 %	87,0 %	100,0 %
9. Olisin halunnut jatkaa työelämässä.	18,0 %	82,0 %	100,0 %
10. Kaipaan työyhteisöni jäseniä.	58,0 %	42,0 %	100,0 %
11. Voisin toimia vielä tukiopettajana.	20,7 %	79,3 %	100,0 %
12. Voisin toimia vielä sijaisopettajana.	21,1 %	78,9 %	100,0 %
13. Tahtoisin osallistua koulun juhliin.	54,3 %	45,7 %	100,0 %
14. Haluaisin toimia opettajien mentorina.	17,7 %	82,3 %	100,0 %
15. Voisin toimia asiantuntijana eri organisaatioissa ja hankkeissa.	24,6 %	75,4 %	100,0 %
16. Harrastan liikuntaa säännöllisesti.	86,3 %	13,7 %	100,0 %
17. Minulla on paljon erilaisia harrastuksia.	81,3 %	18,7 %	100,0 %
18. Käyn paljon kulttuuritilaisuuksissa.	67,9 %	32,1 %	100,0 %
Kaikki	46,0 %	54,0 %	100,0 %

Suurin osa senioreista (87,8 prosenttia) koki eläkkeelle jäämisen helpoksi, ja vain reilu kymmenes koki jäävänsä heti unohduksiin. Noin viideosa olisi kuitenkin ollut halukas vielä jatkamaan työelämässä ja voisi edelleen toimia tuki- tai sijaisopettajana. Suosituin

tapa osallistua koulun toimintaan on toimia asiantuntijana eri organisaatioissa ja hankkeissa: 24,6 prosenttia vastaajista voisi vielä toimia tällaisissa tehtävissä. Vastaavasti vähiten toivotuin osallistumismuoto koulun toimintaan on opettajien mentorina toimiminen. Sellaisena haluaisi toimia ainoastaan 17,7 prosenttia vastaajista. Halukkuus koulun juhliin osallistumiseen on melko tasaista, mutta useampi (54,3 prosenttia) kuitenkin haluaisi osallistua niihin.

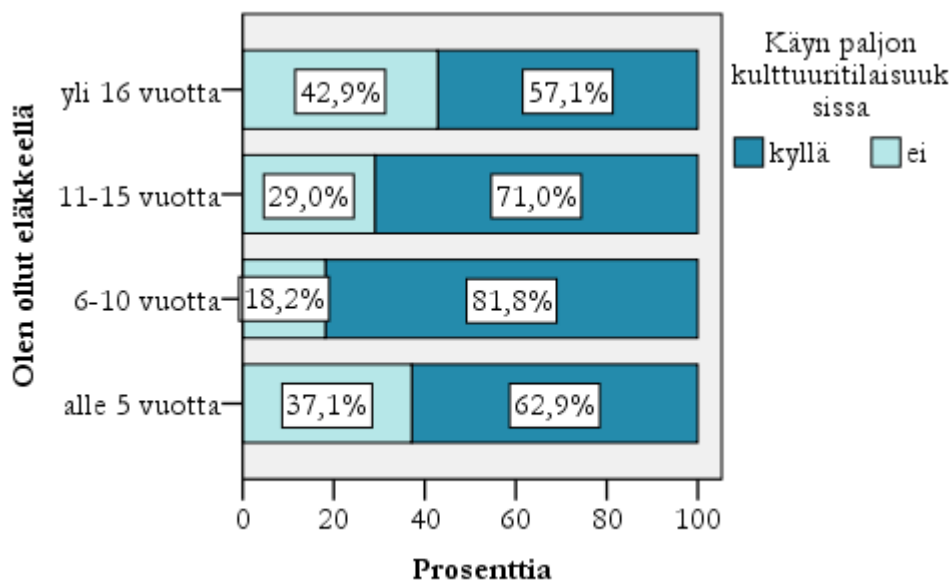
Valtaosa vastaajista, noin neljä viidestä, kertoo harrastavansa säännöllisesti liikuntaa ja omaavansa paljon erilaisia harrastuksia. Kulttuuritilaisuuksissa käyminen ei ole aivan niin suosittua: 32,1 prosenttia vastaajista kieltää käyvänsä kulttuuritilaisuuksissa. Otoksessa on huomattava riippuvuus siten, että sukupuoli- ja iäkkäuserän mukaan naiset käyvät miehiä enemmän kulttuuritilaisuuksissa. Naisista 82,7 prosenttia käy kulttuuritilaisuuksissa, ja miehistä vain 39,4 prosenttia. Khiin-neliö testin sig-luku on 0,000, joten eron voidaan todeta olevan tilastollisesti merkittävä (liite 5).

Kuviossa 4 on ristiintaulukoitu vastaajien ikäryhmät ja liikunnan säännöllinen harrastaminen. Alle viisi vuotta eläkkeellä olleet ovat selvästi muita ikäryhmiä aktiivisempia liikkumaan kuin pidempään eläkkeellä olleet. Heitä oli yhteensä 88,9 prosenttia. Liikunnan harrastaminen taantuu tasaisesti eläkkeellä olo-vuosien mukaan. Yli 16 vuotta eläkkeellä olleista enää 72,7 prosenttia ilmoittaa harrastavansa liikuntaa säännöllisesti. Liikunnan harrastaminen on kuitenkin hyvin yleistä kaikissa ikäryhmissä.

Kuvio 4. Liikunnan säännöllinen harrastaminen eri ikäryhmissä

Seuraavassa pylväsdiagrammissa on ristiintaulukoitu vastaajien ikäryhmät ja kulttuuritilaisuuksissa käyminen. Alle viisi vuotta eläkkeellä olleet ovat myös aktiivisimpia osallistumaan kulttuuritilaisuuksiin, mutta ero muihin ikäryhmiin ei ole yhtä suuri kuin liikunnan harrastamisessa. Vastausten mukaan alle viisi vuotta eläkkeellä olleista 37,1 prosenttia ei osallistunut kulttuuritilaisuuksiin, kun taas 81,8 prosenttia 6-10 vuotta eläkkeellä olleista osallistuu, ja vain 18,2 prosenttia ei.

Kuvio 5. Kulttuuritilaisuuksissa käyminen eri ikäryhmissä

5.4 Toiminnan alueellisuus

Kysymyksessä 19 tiedusteltiin vastaajien mielipiteitä siitä, pitäisikö SKO:n senioritoiminnan olla alueellista, ja jos kyllä, voisiko piiri olla toiminta-alue. Kysymyksen viimeinen kohta oli avoin, ja siihen vastaajat saivat esittää toiveitaan siitä, mitä alueellinen toiminta voisi käytännössä olla.

Vastaajista 62,8 prosenttia oli sitä mieltä, että toiminnan tulisi olla alueellista (liite 7). Piiriä toiminta-alueena piti hyvänä vaihtoehtona 87 prosenttia vastaajista, 13 prosenttia vastaajista taas ei haluaisi toiminta-alueen olevan piiri, vaan jokin muu (liite 7).

Kysymyksen 19 viimeinen kohta oli avoin. Vastaajien toiveet alueellisesta toiminnasta olivat tiivistetysti seuraavanlaisia:

- tapaamiset, koti- ja ulkomaan retket, kulttuuritilaisuudet, liikunta, mutta myös ikäihmisten edunvalvontaan osallistuminen
- vierailuja yrityksiin ja oppilaitoksiin
- samaa kuin valtakunnallisellakin tasolla, paikallista kulttuuritoimintaa etc.
- osin alueellista: paikallisempia tapahtumia (= ei pitkiä matkoja esim. teatteri)
osin valtakunnallista: isot tapahtumat ja retket (= riittävästi osallistujia).

5.5 Yhteydenpito ja viestintäkanavat

Tässä osiossa tiedusteltiin vastaajien kokemuksia SKO:n yhteydenpidosta sekä mieluisista viestintäkanavista. Tämän hetkisiä viestintäkanavia ovat kotisivut, Kauppaopettajalehti, sähköposti sekä kirje. Kyselyn tekovaiheessa Kauppaopettajalehden ilmestymistiheyttä suunniteltiin kavennettavaksi vain 2-3 lehteen vuodessa, kun lehti on aiemmin ilmestynyt jopa 5-6 kertaa vuodessa. Kysymyksen 22 avulla haluttiin tietoa siitä, kuinka tärkeänä viestintäkeinona seniorit pitävät Kauppaopettajalehteä, ja mitkä viestintäkanavat ovat heille mieluisimpia.

Yhteydenpitoon liittyvässä kysymyksessä kysyttiin, pitääkö paikallinen Kauppaopettajajyhdistys vastaajaan tällä hetkellä yhteyttä. 26,1 prosenttia ilmoittaa paikallisen Kaup-

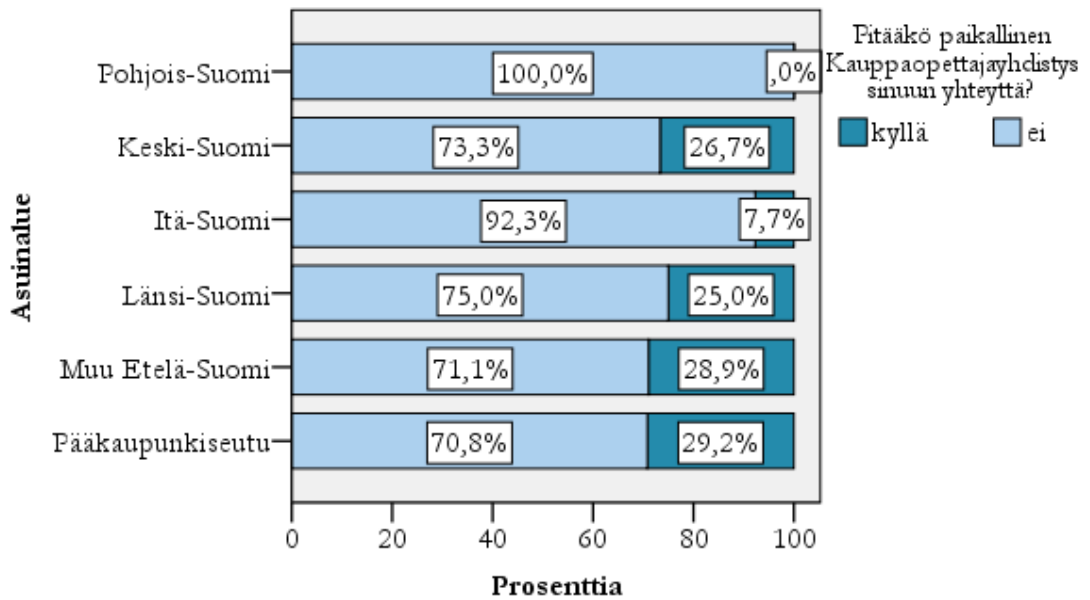
paopettajayhdistyksen pitävän yhteyttä, mutta jopa 73,9 prosenttia vastaajista on jäänyt yhteydenpidon ulkopuolelle.

Taulukko 2. Pitääkö paikallinen Kauppaopettajayhdistys sinuun nyt yhteyttä? (n=188)

	Lukumäärä	Prosenttia
kyllä	49	26,1
ei	139	73,9
yht.	188	100,0
Puuttuu	12	
Yhteensä	200	

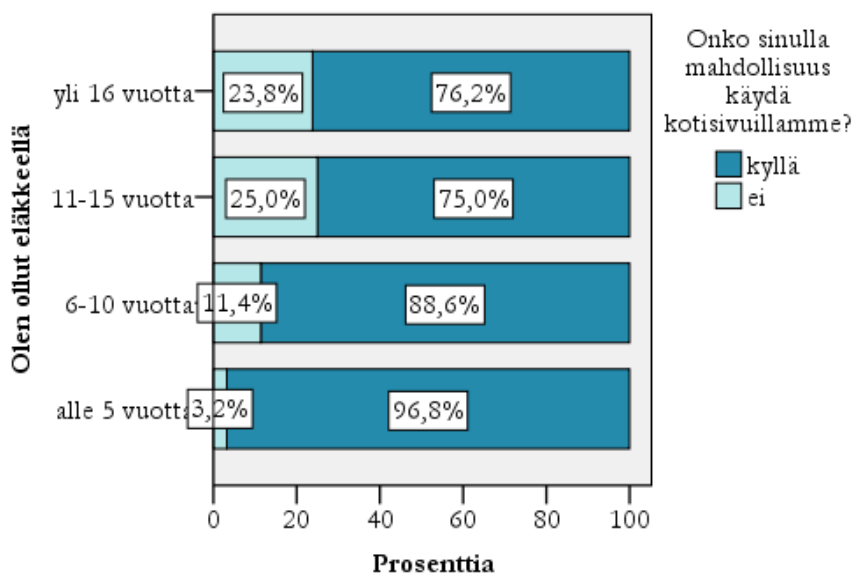
Jatkokysymyksenä edelliseen esitettiin, koetko/kokisitko yhteyden tarpeelliseksi. Vastaajista hieman yli puolet, 56,1 prosenttia vastasi kokevansa sen tarpeelliseksi (liite 7).

Kuviossa 6 on ristiintaulukoitu vastaajien asuinalue ja pitääkö paikallinen Kauppaopettajayhdistys jäseniin yhteyttä. Pohjoisessa Suomessa asuvia vastaajia oli vain murto-osa, mutta toisaalta on ymmärrettävää, että vastaajat ovat sijoittuneet näin, koska eteläiset alan oppilaitokset ovat huomattavasti suurempia ja niitä on tiheämmässä kuin pohjoisessa Suomessa. Vastausten mukaan Pohjois-Suomen alueella toimivat paikallisyhdistykset eivät pidä lainkaan yhteyttä jäseniin. Myös Itä-Suomen alueella yhteydenpito on vastaajien mukaan vähäistä. Eniten yhteyttä jäseniin pidetään pääkaupunkiseudulla ja muualla eteläisessä Suomessa.

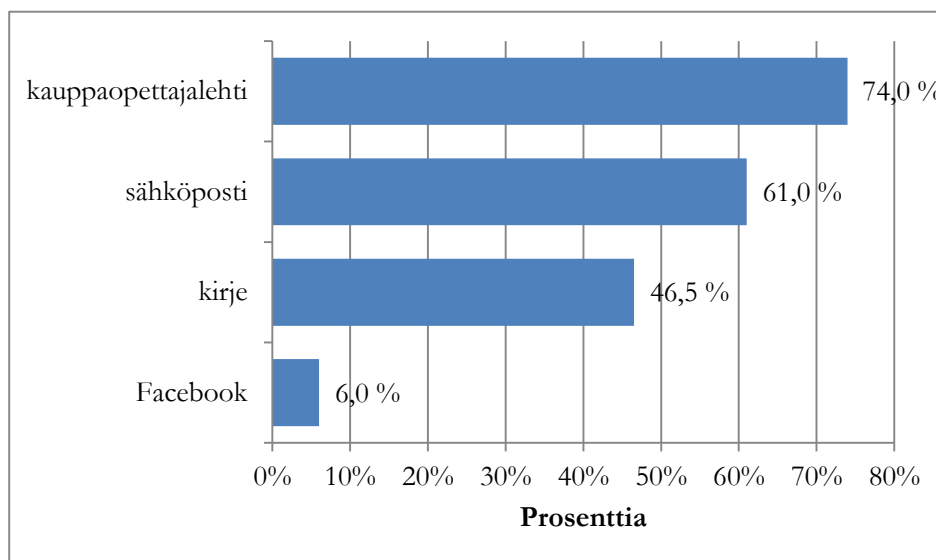
Kuvio 6. Paikallisen Kauppaopettajayhdistyksen yhteydenpito jäseniin asuinalueittain (%)

Viestintäkanaviin liittyvät kysymykset koskivat tapoja, joilla SKO pitää yhteyttä seniorijäseniinsä. Kuviossa 7 on ristiintaulukoitu vastaajien ikäryhmät ja mahdollisuus vierailulla SKO:n www-sivuilla. Tutkimuksen mukaan suurimmalla osalla, 96,8 prosentilla alle viisi vuotta eläkkeellä olleista on mahdollisuus käydä SKO:n senioreiden kotisivuilla. Myös yli 16 vuotta eläkkeellä olleista jopa 76,2 prosentilla on mahdollisuus kotisivuilla vierailuun.

Kuvio 7. Mahdollisuus käydä kotisivuilla ikäryhmittäin (%)

Kysymys 22 oli monivalintakysymys, jossa tiedusteltiin, miten vastaajat haluaisivat saada tietoa SKO:n senioreiden toiminnasta. Kuviossa 8 näkyy, että vastaajista valtaosa, 74 prosenttia haluaa tietoa Kauppaopettajalehden kautta. 61 prosenttia haluaisi vastaanottaa tietoa sähköpostin välityksellä, ja 46,5 kirjeellä. Vain kuusi prosenttia vastaajista haluaisi saada tietoa Facebookin kautta.

Kuvio 8. Miten haluaisit saada tietoa SKO:n senioreiden toiminnasta? (%)

Taulukossa 3 on nähtävissä eri viestintäkanavien suosio kussakin ikäryhmässä. Kauppaopettajalehti on kaikkien muiden ikäryhmien paitsi 6-10 vuotta eläkkeellä olleiden keskuudessa suosituin viestintäkanava. 6-10 vuotta eläkkeellä olleista suurin osa, 73,9 prosenttia ilmoittaa mieluisammaksi kanavaksi sähköpostin. Kauppaopettajalehti on kuitenkin heidänkin keskuudessaan lähes yhtä suosittu (71,7 prosenttia) kuin sähköposti. Lehti on viestintäkanavana suosituin yli 16 vuotta, ja vähiten suosittu alle viisi vuotta eläkkeellä olleille.

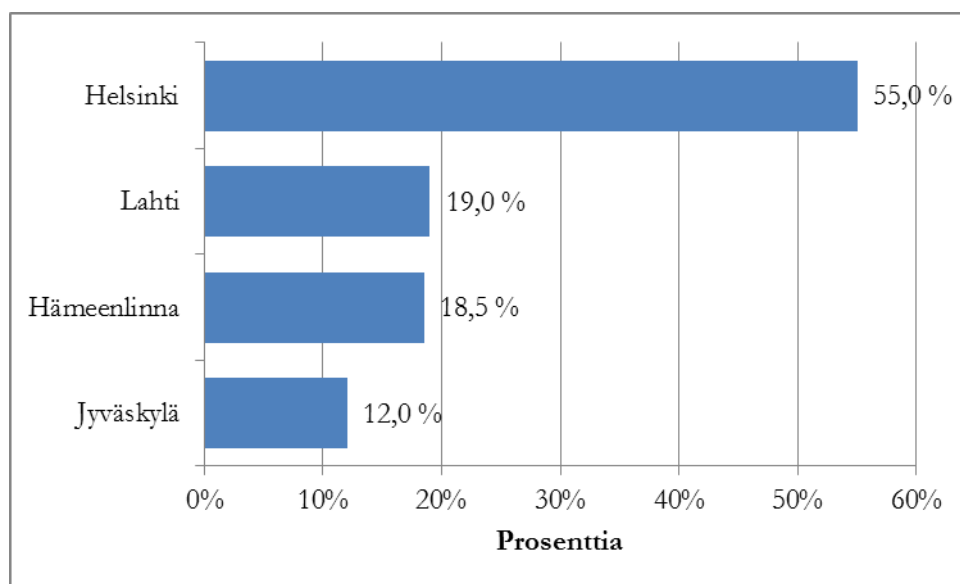
Muiden kanavien suosio vaihtelee eri ikäryhmien kesken. Esimerkiksi kirjeellä tietoa toiminnasta haluaisivat eniten yli 16 vuotta, ja vähiten alle viisi vuotta eläkkeellä olleet. Facebookin kautta tietoa toivoo ainoastaan 6 prosenttia kaikista vastaajista. Tämän viestintäkanavan käyttöä toivoo ainoastaan 11 vastaajaa alle viisi vuotta, ja yksi vastaaja 6-10 vuotta eläkkeellä olleista. Kukaan 11–15, tai yli 16 vuotta eläkkeellä olleista ei halua tietoa Facebookin kautta.

Taulukko 3. Viestintäkanavoitot ikäryhmittäin (n=200)

Ollut eläkkeellä:	Alle 5 vuotta	6-10 vuotta	11-15 vuotta	yli 16 vuotta	Kaikki
	% ryhmästä (n= 99)	% ryhmästä (n= 46)	% ryhmästä (n= 32)	% ryhmästä (n= 23)	% otoksesta (n= 200)
Kauppaopettajalehti	70,7 %	71,7 %	81,3 %	82,6 %	74,0 %
kirje	34,3 %	54,3 %	56,3 %	69,6 %	46,5 %
sähköposti	66,7 %	73,9 %	50,0 %	26,1 %	61,0 %
Facebook	11,1 %	2,2 %	0,0 %	0,0 %	6,0 %

Kysymyksessä 23 kysyttiin, missä kaupungissa vastaajat olisivat halukkaita osallistumaan SKO:n omille senioripäiville, mikäli Seniorikerho järjestäisi sellaiset parittomina, eli niinä vuosina, kun SKO-päiviä ei järjestetä.

Kuviosta 9 on nähtävissä, että Helsinki oli ehdotuksista suosituin. 55 prosenttia vastaajista haluaisi osallistua senioripäiville Helsingissä. Toiseksi eniten, lähes keskenään saman verran kannatusta saivat Lahti (19 prosenttia) ja Hämeenlinna (18,5 prosenttia). Jyväskylässä senioripäiville haluaisi osallistua vastaajista 12 prosenttia.

Kuvio 9. Missä kaupungissa olisit halukas osallistumaan SKO:n omille senioripäiville, mikäli Seniorikerho järjestäisi sellaiset parittomina, eli niinä vuosina, kun SKO-päiviä ei järjestetä? (%)

Kysymyksen viimeisenä vaihtoehtona oli avoin kohta: muualla, missä? Suosituimmiksi kaupungeiksi nousivat Tampere, Turku ja Kuopio. Muutama vastaajista oli myös valmis osallistumaan senioripäiville missä tahansa kaupungissa.

5.6 Avoimet vastaukset

Kyselylomakkeen lopussa oli avoin kysymys, jossa kysyttiin, mitä muuta vastaajat haluaisivat tuoda esiin. Kysymykseen saatiin yhteensä 55 vastausta. Vastaukset sisälsivät enimmäkseen toiveita siitä, millaista jäsenet toivoisivat senioritoiminnan olevan, ja miten he haluaisivat toimintaa kehitettävän. Monet vastaajista toivoivat koti- ja ulkomaan retkiä, teatteria, kulttuuritilaisuuksia, lounastapaamisia, mahdollisuutta lomaosakkeiden käyttöön, aktiivisuutta edunvalvonnassa, sekä edullisia ja vaatimattomiakin retkiä ja vapaa-ajan viettoa. Erään vastauksen mukaan ”kaiken ei tarvitse olla luksusta/viimeisen päälle järjestettyä”. Toiminnan kehittämistä koskevia vastauksia oli yhteensä 21 kappaletta.

Avoimissa vastauksissa esitettiin myös jonkin verran kritiikkiä senioritoiminnan nykytilasta sekä osallistumismahdollisuuksista. Osa vastaajista kertoi kauppaopetuksen olevan hyvin esillä, mutta kulttuuriopetuksen jäävän varjoon. Muutamat vastaajat kritisoivat toiminnan Helsinki-keskeisyyttä, ja sitä, että kauempaa matkustaminen on hankalaa ja kallista. Tämän vuoksi alueelliseen toimintaan tulisikin kiinnittää enemmän huomiota. Eräs vastaajista koki, ettei saa maksamalleen jäsenmaksulle vastinetta. Vastauksissa esiintyi myös jonkin verran epätietoisuutta SKO:n seniorien tiedottamisesta. Yksi vastaajista kertoi saavansa edelleen SKO:n postia kotiinsa, vaikkei ole maksanut jäsenmaksua, ja toivoo, että hänen tietonsa poistettaisiin rekisteristä. Pari muuta vastaajaa taas ilmoitti, ettei ole saanut riittävästi tietoa toiminnasta. Kritiikkiä sisältäviä vastauksia oli yhteensä 15.

Vastauksista seitsemässä kiiteltiin SKO:n senioritoiminnasta. Seniorikerhon kerrottiin olevan tarpeellinen, ja yhdistyksen toimineen hyvin. Ulkomaan matkojen kehuttiin olevan upeasti järjestettyjä. Vastaajista kolme kertoi olevansa tyytyväisiä tämänhetkiseen tilanteeseen ja tarjontaan. Kaksi vastaajaa piti kyselyn tekemistä hyvänä ideana ja toivoi sen myötä aktiivisuutta jäsenten osallistumiseen.

Loput vastaukset sisälsivät pääasiassa kommentteja siitä, miten vastaajat ovat SKO:n toimintaan osallistuneet ja mistä syystä eivät mahdollisesti ole osallistuneet lainkaan. Muutama vastaajista totesi, ettei aika riitä kaikkeen, ja tästä syystä osallistuminen on jäänyt vähäiseksi, vaikka kiinnostusta olisi. Osallistumistaan kommentoineet kertoivat esimerkiksi tutustuneensa kulttuuri- ja teatteritarjontaan. Eräs lomaosaketta hyödyntänyt vastaaja kiitteli marjanpoimintamahdollisuudesta Ikaalisissa.

6 Pohdinta

SKO:n seniorit osallistuvat aktiivisimmin teatteri- ja konserttitilaisuuksiin, sekä ulkomaan matkoille. Kulttuuritapahtumiin osallistuminen lienee aktiivisinta taloudellisista syistä. Se on helpoin ja edullisin tapa osallistua toimintaan. Ulkomaan matkat taas saattavat olla suosittuja siitä syystä, että työelämässä ollessa matkustelu on mahdollisesti jäänyt vähemmälle ajan puutteen vuoksi. Eläkkeellä olo lisää vapaa-aikaa, ja ulkomaan matkat ovat varteenotettava vaihtoehto sen viettämiseen. Hallituksen toimintaan ja vuosikokouksiin osallistuminen on SKO:n senioreiden keskuudessa vähäistä. Rivijäsenet osallistuvat harvemmin tällaiseen toimintaan, joten osanotto kokouksiin jää aktiivijäsenten harteille.

SKO:n senioreista selkeästi suurin osa, 87,8 prosenttia, tuntee eläkkeelle jäämisen olleen helppoa, ja vain 13 prosenttia kokee jääneensä heti unohduksiin. Eläkeläisillä on nykyään laajempi verkosto ympärillään, ja tästä syystä eläkkeelle jääminen koetaan pääasiassa positiivisena asiana. Suurin osa vastaajista ei haluaisi enää jatkaa työelämässä, eikä toimia tuki- tai sijaisopettajana. Noin kolme viidestä kuitenkin kaipaa työyhteisönsä jäseniä. Kysymykseen saattoi kuitenkin olla hankala vastata, sillä monet varmasti ovat edelleen yhteydessä vanhoihin työyhteisön jäseniin, eivätkä sen takia kaipaa heitä. Yhteydenpitoa vanhoihin kollegoihin pidetään joka tapauksessa tärkeänä, ja tästä syystä SKO:n senioritoiminta on omalta osaltaan hyvä tuki eläkeläisten sosiaalisen verkoston ylläpitämiseen.

Yli puolet vastaajista haluaisi myös osallistua koulun juhliin. Harrastuksellisuuden osalta seniorit ovat myös aktiivisia. Yli 80 prosenttia vastaajista kertoo harrastavansa erilaisia asioita sekä liikuntaa säännöllisesti. Kulttuuriharrastuksissa käy lähes 70 prosenttia vastaajista. Kulttuuriharrastuksiin liittyvässä kysymyksessä kyllä-vastausten määrää saattoi hieman laskea kysymyksen muotoilu, ”käytkö *paljon* kulttuuriharrastuksissa?” Prosentin luulisi olevan samoissa lukemissa liikuntaan ja muihin harrastuksiin liittyvän kysymyksen vastausten kanssa, sillä SKO:n toimintaan osallistumisesta kysyttäessä seniorit vastasivat osallistuvansa toimintaan eniten käymällä teatteri- ja kulttuuritilaisuuksissa. Lisääntynyt vapaa-aika eläkkeellä pitää seniorit monipuolisesti erilaisten harrastusten parissa. Aktiivisimpia harrastajia ovat alle viisi vuotta eläkkeellä olleet. Fyysiset edelly-

tykset tuovat varmasti omat haasteensa iäkkäämpien senioreiden harrastusmahdollisuuksiin. Elinajan odote on kuitenkin nousussa, joten seniorit pysyvät liikuntakykyisempinä entistä pidempään. Maailmanlaajuisessa vertailussa suomalaiset kuuluvat tällä hetkellä vauraimpien ja terveimpien kansakuntien joukkoon. Näihin kuuluvissa maissa tarttuvat taudit ovat harvinaisia ja ihmiset elävät pitkään. Yhteiskunta tarjoaa kattavat ja korkeatasoiset terveystalvelut, joita suurimmalla osalla kansalaisista on mahdollisuus käyttää. (Terveyskirjasto 2012.)

Toiminnan alueellistamista toivoi noin 60 prosenttia vastaajista. Avoimien vastausten perusteella alueelliseksi toiminnaksi ehdotettiin erilaisia kulttuuritapahtumia, kuten teatteri- ja konserttimatkoja lähialueelle. Suurempaa osanottoa vaativille retkille, kuten ulkomaan matkoille ehdotettiin valtakunnallista osanottoa. Valtaosa vastaajista toivoi toimintaa, johon osallistuminen olisi helppoa ja kustannukset mahdollisimman pieniä.

Lähes 75 prosenttia vastaajista kertoo, ettei paikallinen Kauppaopettajayhdistys pidä heihin yhteyttä. Kuitenkin vain hieman yli puolet kokee tai kokisi yhteyden tarpeelliseksi. Pohjois- ja Itä-Suomen alueella yhteydenpito on vastaajien mukaan hyvin vähäistä. SKO:n seniorikerhon tulisi selvittää, haluaako SKO:n seniorijäsen eläkkeelle jäädessään yhteydenpitoa SKO:lta vai ei. Täten voitaisiin karsia viestinnän piiristä pois sellaiset jäsenet, jotka eivät halua vastaanottaa tietoa toiminnasta, ja keskittää viestintä sellaisille jäsenille, jotka ovat halukkaita sitä vastaanottamaan.

Viestintäkanavien osalta selvästi suosituin oli Kauppaopettajalehti. Lehti ilmestyy vuoden 2012 alusta lähtien ainoastaan kaksi kertaa vuodessa, joten nähtäväksi jää, miten seniorijäsenet kokevat muutoksen viestinnässä. Sähköposti oli vastaajien keskuudessa toiseksi suosituin kanava. Sähköisen viestinnän käyttö on yleisesti lisääntynyt viime vuosina paljon, ja nykyajan senioritkin ovat jo tottuneet internetin ja sähköpostin käyttöön. Suurimmalla osalla vastaajista on myös mahdollisuus käydä SKO:n senioreiden nettisivuilla, joten tietoa voi hyvin välittää myös sen kautta.

Sosiaalisen median käyttö on kasvanut myös valtavasti, ja on nykyään osa kaikkien arkipäivää. Vaikka vain marginaaliosa vastaajista halusi saada tietoa Facebookin kautta, tulisi sen käyttöä viestintäkanavana myös harkita, sillä ihmiset ovat koko ajan valvuu-

tuneempia sosiaalisen median käyttäjiä, ja yhä vanhemmat ihmiset omaksuvat sen käytön tulevaisuudessa entistä paremmin. Sosiaalinen media on monilla työpaikoilla oleellinen osa yrityksen viestintää, joten myös varttuneempien käyttäjien on ymmärrettävää sen merkitys viestinnässä. Alle viisi vuotta eläkkeellä olleista 11 halusi vastaanottaa tietoa Facebookin kautta. Tulevaisuudessa tämä luku varmasti nousee, kun sähköiset viestintäkanavat ohittavat esimerkiksi kirjeen, joka alkaa olla vanhanaikainen ja kallis tapa pitää yhteyttä jäseniin.

6.1 Kehittämis- ja jatkotutkimusehdotukset

SKO:n seniorikerhon viestinnässä ja yhteydenpidossa parantamisen varaa on viestinnän kohdentamisessa ja jäsenten tavoittamisessa optimaaleilla viestinnän välineillä. Sähköisen viestinnän merkitys on kasvanut huomattavasti, joten sen käyttöön tulisi kiinnittää enemmän huomiota jatkossa. Kauppaopettajalehden merkitystä jäsenille tulisi myös selvittää tarkemmin, sillä tutkimustulosten perusteella se koetaan viestinnässä tärkeäksi. Viestinnän toimivuuden kannalta oleellista on myös se, että kaikki tietoa haluavat jäsenet myös saavat sitä, eivätkä koe olevansa eriarvoisessa asemassa esimerkiksi asuinpaikansa takia.

Tehokas ja oikein kohdennettu viestintä tavoittaa seniorijäsenet paremmin ja saisi mahdollisesti myös aiemmin passiiviset jäsenet osallistumaan järjestön toimintaan ja aktiviteetteihin. Tällä hetkellä tilanne tuntuu olevan se, että hallitustoiminnassa mukana olevat jäsenet sekä muut aktiivijäsenet osallistuvat toimintaan, mutta rivijäsenille kynnys osallistumiselle on jostain syystä korkeampi. Viestinnän sisältöä kannattaa siis miettiä tarkasti siten, että mahdollisimman monet jäsenet saadaan mukaan toimintaan.

Tämän tutkimuksen pohjalta syntyi ajatus Kauppaopettajalehteen liittyvästä jatkotutkimuksesta. Kauppaopettajalehti ilmestyy vuodesta 2012 alkaen kustannussyistä ainoastaan kaksi kertaa vuodessa, kun aiemmin lehtiä on tullut vuoden aikana jopa viisi tai kuusi.

Tämä herättääkin kysymyksen siitä, onko nykyinen ilmestysväli liian väljä. Seniorit nimittäin kertoivat jäsenkyselyn perusteella Kauppaopettajalehden olevan heille tärkein

viestintäkanava. Olisi siis mielenkiintoista selvittää heidän mielipiteitään viestintätilanteen muuttumisesta nyt, kun lehti ilmestyy huomattavasti harvemmin. Miten he kokevat saavansa tietoa, saako sitä riittävän ajoissa ja mitä kehitysehdotuksia heillä lehdelle olisi?

Kyselyn voisi toteuttaa kvantitatiivisena tutkimuksena, sillä jäsenkyselyn ansiosta aiheesta on jo olemassa olevaa tutkimustietoa. Kanasen (2011, 12) mukaan määrällinen tutkimus edellyttää ilmiön tuntemista, eli sitä, mitkä tekijät siihen vaikuttavat.

6.2 Opinnäytetyöprosessin arviointi

Hyvä tutkimus on luotettava ja tuottaa mahdollisimman totuudenmukaisia tuloksia (Kananen 2008, 79). Tutkimuksen pätevyyttä arvioidaan mittauksen validiteetin avulla ja luotettavuutta reliabiliteetin perusteella. Tutkimusprosessin huolellinen läpivienti, otoskoko sekä koko tutkimuksen aikainen tarkkuus ja kriittinen tarkastelu vaikuttavat tulosten luotettavuuteen. (Heikkilä 2008, 30.)

Mittaamisen validiteetilla eli pätevyydellä ilmaistaan, kuinka hyvin on onnistuttu mittaamaan juuri sitä, mitä oli tarkoitus selvittää. Ideaalitulanteessa muuttuja mittaa täsmälleen sitä, mitä pitikin mitata. Näin ei kuitenkaan aina ole, ja tällöin voi esiintyä validiteettia heikentäviä systemaattisia virheitä. (Holopainen & Pulkkinen 2008, 16.) Validiteettia olisi tutkijan omalta kannalta helpompi arvioida, mikäli tutkija olisi ollut mukana prosessissa aivan alusta lähtien. Hän sai kuitenkin tutkimuksen vasta siinä vaiheessa käsittelyyn, kun kyselylomake oli jo laadittu ja kysely suoritettu. Heikkilän (2008, 30) mukaan validiutta on hankala tarkastella jälkikäteen, sillä se on jo ennakkoon varmistettava huolellisella suunnittelulla ja tarkoin suunnitellulla tiedonkeruulla.

Validiteetti on tässä kyselyssä otettu huomioon siten, että kysely lähetettiin kaikille seniorijäsenille ikään, sukupuoleen tai asuinpaikkaan katsomatta. Vastausaikaa kyselyyn annettiin kaksi viikkoa, eli vastaukset on kerätty lyhyen aikavälin sisällä. Tutkimuksen tulokset on pyritty analysoimaan tilasto-ohjelmilla erityistä huolellisuutta noudattaen, jottei tuloksissa esiintyisi virheitä.

Mittauksen reliabiliteetti tarkoittaa mittarin luotettavuutta eli kykyä tuottaa tuloksia, jotka eivät ole sattumanvaraisia. Tulokset ovat sattumanvaraisia, jos otoskoko on hyvin pieni. Mittauksen reliabiliteettia nostavat eri mittauskerroilla saatavat samanlaiset tulokset samasta tai samantapaisesta aineistosta. (Heikkilä 2005, 30; Holopainen & Pulkkinen 2008, 17.) Tutkimuksen otoskoko on hyvä, sillä se kattaa noin 40 prosenttia perusjoukosta. Tämä alentaa sattumanvaraisuuden mahdollisuutta tutkimustuloksissa. Tutkimuksen luotettavuutta heikentää osittain taustatiedoissa kysytyn kotipaikkakunnan puuttuminen osalta vastaajista. Näin ollen ei saatu aivan totuudenmukaista jakoa vastaajien asuinpaikoista. Suurin osa vastauksen antaneista vastaajista oli Etelä-Suomesta, ja Pohjois-Suomesta vastaajia oli vain muutama.

Kyselylomakkeen osalta kritiikkiä saa lomakkeen yksipuolisuus. Kysymykset, joissa vastausvaihtoehtoina on ”kyllä” ja ”ei”, ovat nominaali- eli luokitteluasteikollisia mittareita ja niistä voidaan laskea vain määrät (kpl ja %) ja moodi. (Kananen 2011, 61.) Kyselylomakkeessa suurin osa vastausvaihtoehdoista oli luokitteluasteikollisia mittareita. Luokitteluasteikossa luokkien järjestyksellä ei ole merkitystä, sillä ne luokitellaan vain ennalta määrättyihin luokkiin (Holopainen & Pulkkinen 2008, 15). Nominaaliasteikko on vähiten kehittynyt asteikkotyyppi, ja se tuottaa vähiten informaatiota. Nominaaliasteikosta saatavat numeeriset arvot ovat vain ominaisuuksien symboleja, eikä niistä voida suorittaa laskutoimituksia. (Kananen 2011, 37, 61.)

Ei-vastauksen tulkinta on ongelmallista, sillä vastaus voi johtua eri tekijöistä, joista ei tässä tapauksessa saada selvyyttä. Lisäksi vastauslomakkeita läpikäydessä huomio kiinnittyi ”kyllä” ja ”ei”-vastausvaihtoehtojen mustavalkoisuuteen. Monet olivat lisänneet omia vaihtoehtojaan ja kommenttejaan valmiiden vastausvaihtoehtojen rinnalle, ja näitä ei luonnollisesti voitu ottaa huomioon vastauksia analysoidessa. Tämä vaikuttaa myös omalta osaltaan tutkimuksen luotettavuuteen, sillä lomakkeesta ei löytynyt vastaajille sopivaa vaihtoehtoa kaikkien kysymysten kohdalla. Kyselyn kannalta enemmän ja relevantimpaa tietoa olisi saatu, jos mittareita olisi käytetty monipuolisemmin.

Avoimet kysymykset olivat tutkimuksessa erittäin hyödyllisiä, sillä ne antoivat paljon harkitsemisen arvoisia ideoita ja kehitysehdotuksia. Avoimia kysymyksiä ei myöskään ollut liikaa, ja luultavasti siitä syystä useimmat jaksosivatkin vastata niihin.

Lähteet

Airio-Huuhtanen, P. 2006. Ikäihmiset. Nettineuvo: Eläkkeelle siirtyminen. Luettavissa: <http://www.nettineuvo.fi/index.asp>. Luettu: 31.1.2012.

Antikainen, M. & Mittilä, T. 2007. Seniorit verkkoyhteisöissä. Kuluttajatutkimuskeskus. Luettavissa: http://www.kuluttajatutkimuskeskus.fi/files/5139/11_Seniorit_verkkoyhteisoissa.pdf. Luettu: 9.2.2012.

Arstila-Paasilinna, A. 20.2.2012. SKO:n seniorit. Haastattelu. Helsinki.

E-mielenterveys 2012. Eläkkeelle siirtyminen. Luettavissa: <http://www.e-mielenterveys.fi/ikaantyneet/elakkeellesiirtyminen/>. Luettu: 31.1.2012.

Finanssialan Keskusliitto 2011. Senioritutkimus. Helsinki.

Government of Canada 1999. Minister of Public Works and Government Services Canada. Luettavissa: <http://publications.gc.ca/collections/Collection/H88-3-26-1999E.pdf>. Luettu: 15.11.2011.

Heikkilä, T. 2008. Tilastollinen tutkimus. 7., uudistettu painos. Edita Prima Oy. Helsinki.

Helander, V. 2006. Seniorikansalainen voimavarana. 1. painos. Kuntatalon paino. Helsinki.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15., uudistettu painos. Tammi. Hämeenlinna.

Holopainen, M. & Pulkkinen, P. 2008. Tilastolliset menetelmät. 5., uudistettu painos. WSOY. Porvoo.

Honkala, P., Kortetjärvi-Nurmi, S., Rosenström, A. & Siira-Jokinen, S. 2009. Linkki: työyhteisön viestintä. Edita Prima Oy. Helsinki.

Juholin, E. 2008. Viestinnän vallankumous: löydä uusi työyhteisöviestintä. WSOY. Jyväskylä.

Juholin, E. 2009. Communicare! Viestintä strategiasta käytäntöön. 5. uudistettu painos. WS Bookwell Oy. Porvoo.

Kananen, J. 2011. Kvantitatiivisen opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Juvenes Print. Tampere.

Kivistö, K. 2011. Aktiiviset eläkeläiset ovat parhaita edunvalvoja. Eläkeläinen, nro 8/joulukuu, s. 19.

Kortetjärvi-Nurmi, S., Kuronen, M. & Ollikainen, M. 2003. Yrityksen viestintä. 3.-4. painos. Edita Prima Oy. Helsinki.

Leiras 2008. Ikäihmisten tyytyväisyyttä käsittelevä tutkimus. Luettavissa: http://www.terveysinfo.fi/uutiset/artikkeli_lue/828. Luettu: 29.2.2012.

Nurmi, M., & Torniainen, T. 2006. Ikäihmiset. Luettavissa: <http://www.nettineuvo.fi/index.asp>. Luettu 26.4.2012.

Pokkinen, P. 2010. Suuret ikäluokat jäävät eläkkeelle kymmeniä miljardeja taskussaan. Helsingin Sanomat. Luettavissa: <http://www.hs.fi/talous/artikkeli/Suuret+ik%C3%A4luokat+j%C3%A4%C3%A4v%C3%A4t+el%C3%A4kkeelle+kymmeni%C3%A4+miljardeja+taskussaan/1135259008260>. Luettu: 24.1.2012.

Rasila, R. 2007. Eläkkeelle jääminen on oma ja työyhteisön asia. Sana.fi. Luettavissa: http://www.sana.fi/arkisto/artikkelit/elakkeelle_jaaminen_on_oma_ja_tyoyhteison_asia/. Luettu: 31.1.2012.

Saukkonen, P. 2012. Luettavissa:

<http://www.mv.helsinki.fi/home/psaukkon/tutkielma/index.html>. Luettu: 7.2.2012.

Siukosaari, A. 2002. Yhteisöviestinnän opas. 2. tarkistettu painos. Hakapaino. Helsinki.

SKO 2007 a. Jäsenjärjestö SKO. Suomen kauppa- ja kulttuuriopettajat ry. Luettavissa:

http://www.oaj.fi/portal/page?_pageid=475,447419&_dad=portal&_schema=PORTAL. Luettu: 26.1.2012.

SKO 2007 b. Eläkkeelle. Suomen kauppa- ja kulttuuriopettajat ry. Luettavissa:

http://www.oaj.fi/portal/page?_pageid=475,447428&_dad=portal&_schema=PORTAL. Luettu: 26.1.2012.

SKO:n vuosikertomus 2010. Suomen kauppa- ja kulttuuriopettajat ry. Luettavissa:

http://www.oaj.fi/pls/portal/docs/PAGE/OAO_JASENJARJESTOT/OAO/SKO/ESITTELY/SKONTOIMINTA/TOIMINTAKERTOMUS/VUOSIKERTOMUS_2010_NETTIIN.PDF. Luettu: 26.1.2012.

SKO:n seniorit 2011. Seniorikerho. Suomen kauppa- ja kulttuuriopettajat ry. Luettavissa:

http://www.oaj.fi/pls/portal/docs/PAGE/OAO_JASENJARJESTOT/OAO/SKO/ESITTELY/SENIORIT/SENIORIKERHO.PDF. Luettu: 26.1.2012.

SKO:n seniorit 2009. Seniorikerhon säännöt 2009. Suomen kauppa- ja kulttuuriopettajat ry. Luettavissa:

http://www.oaj.fi/pls/portal/docs/PAGE/OAO_JASENJARJESTOT/OAO/SKO/ESITTELY/SENIORIT/SENIORIKERHON%20S%C3%84%C3%84NN%C3%96T2010.PDF. Luettu: 26.1.2012.

STT 2011. Seniorit tulevat verkkokauppaan. Luettavissa:

<http://www.hs.fi/talous/artikkeli/Seniorit+tulevat+verkkokauppaan/1135267892705>. Luettu: 23.2.2012.

Taanila, A. 2012. Tilastoapu. Luettavissa: <http://myy.haaga-helia.fi/~taaak/ta/>. Luet-
tu: 19.4.2012.

Taloussanomat 2011. Tämä ikäluokka kiinnostaa nyt markkinoijia. Luettavissa:
[http://www.taloussanomat.fi/raha/2011/04/13/tama-ikaluokka-kiinnostaa-nyt-
markkinoijia/20115251/139](http://www.taloussanomat.fi/raha/2011/04/13/tama-ikaluokka-kiinnostaa-nyt-markkinoijia/20115251/139). Luettu: 24.1.2012.

Terveyskirjasto 2012. Elinikä ja elinajan odote. Luettavissa:
[http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_osio=&p_artikkeli=dlk01025&
p_haku=](http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_osio=&p_artikkeli=dlk01025&p_haku=). Luettu 3.4.2012.

Tilastokeskus 2005. Joukkoviestimet. Kulttuuri ja viestintä. Hakapaino Oy. Helsinki.

Tilastokeskus 2010. Mitä sosiaalinen pääoma on? Luettavissa:
<http://www.stat.fi/tup/sospo/kasite.html>. Luettu: 8.3.2012.

Tuominen, E. 2004. Eläkeuudistus ja ikääntyvien työssä jatkamisaikeet. Hakapaino Oy.
Helsinki.

Åberg, L. 2000. Viestinnän johtaminen. Otavan Kirjapaino Oy. Keuruu.

Liitteet

Liite 1. Osallistuminen SKO-päiville elämäntilanteen mukaan

			Elän		Yhteensä
			parisuhteessa	yksin	
osallistumalla SKO-päiville?	kyllä	lukumäärä	36	18	54
		% Elän:	25,0%	38,3%	28,3%
	ei	lukumäärä	108	29	137
		% Elän:	75,0%	61,7%	71,7%
Yhteensä		lukumäärä	144	47	191
		% Elän:	100,0%	100,0%	100,0%

Khiin neliö-testi

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	3,090 ^a	1	,079	,094	,060
Continuity Correction ^b	2,469	1	,116		
Likelihood Ratio	2,974	1	,085		
Fisher's Exact Test					
Linear-by-Linear Association	3,074	1	,080		
N of Valid Cases	191				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 13,29.

b. Computed only for a 2x2 table

Liite 2. Osallistuminen kotimaan retkille elämäntilanteen mukaan

			Elän		Yhteensä
			parisuhteessa	yksin	
osallistumalla kotimaan retkiin?	kyllä	lukumäärä	16	11	27
		% Elän:	11,0%	25,0%	14,3%
	ei	lukumäärä	129	33	162
		% Elän:	89,0%	75,0%	85,7%
Yhteensä		lukumäärä	145	44	189
		% Elän:	100,0%	100,0%	100,0%

Khiin neliö-testi

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	5,377 ^a	1	,020		
Continuity Correction ^b	4,297	1	,038		
Likelihood Ratio	4,840	1	,028		
Fisher's Exact Test				,027	,023
Linear-by-Linear Association	5,348	1	,021		
N of Valid Cases	189				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 6,29.

b. Computed only for a 2x2 table

Liite 3. Osallistuminen teatteri- ja konserttitilaisuuksiin elämäntilanteen mukaan

			Elän		Yhteensä
			parisuhteessa	yksin	
osallistumalla teatteri- ja konserttitilaisuuksiin?	kyllä	lukumäärä	45	18	63
		% Elän:	30,6%	40,0%	32,8%
	ei	lukumäärä	102	27	129
		% Elän:	69,4%	60,0%	67,2%
Yhteensä		lukumäärä	147	45	192
		% Elän:	100,0%	100,0%	100,0%

Khiin neliö-testi

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	1,377 ^a	1	,241	,277	,160
Continuity Correction ^b	,984	1	,321		
Likelihood Ratio	1,347	1	,246		
Fisher's Exact Test					
Linear-by-Linear Association	1,370	1	,242		
N of Valid Cases	192				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 14,77.

b. Computed only for a 2x2 table

Liite 4. Osallistuminen ulkomaan matkoille elämäntilanteen mukaan

			Elän		Yhteensä
			parisuhteessa	yksin	
osallistumalla ulkomaan matkoille?	kyllä	lukumäärä	17	14	31
		% Elän:	11,7%	31,8%	16,4%
	ei	lukumäärä	128	30	158
		% Elän:	88,3%	68,2%	83,6%
Yhteensä		lukumäärä	145	44	189
		% Elän:	100,0%	100,0%	100,0%

Khiin neliö-testi

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	9,940 ^a	1	,002	,004	,003
Continuity Correction ^b	8,529	1	,003		
Likelihood Ratio	8,846	1	,003		
Fisher's Exact Test					
Linear-by-Linear Association	9,888	1	,002		
N of Valid Cases	189				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 7,22.

b. Computed only for a 2x2 table

Liite 5. Kulttuuritilaisuuksissa käymisen ero sukupuolten välillä

			Sukupuoli		Yhteensä
			nainen	mies	
Käyn paljon kulttuuritilaisuuksissa	kyllä	lukumäärä	105	26	131
		% sukupuoli	82,7%	39,4%	67,9%
	ei	lukumäärä	22	40	62
		% sukupuoli	17,3%	60,6%	32,1%
Yhteensä		lukumäärä	127	66	193
		% sukupuoli	100,0%	100,0%	100,0%

Khiin neliö-testi

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	37,315 ^a	1	,000		
Continuity Correction ^b	35,356	1	,000		
Likelihood Ratio	36,743	1	,000		
Fisher's Exact Test				,000	,000
Linear-by-Linear Association	37,121	1	,000		
N of Valid Cases	193				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 21,20.

b. Computed only for a 2x2 table

Liite 6. Liikunnan säännöllisen harrastamisen ero sukupuolten välillä

			Sukupuoli		Yhteensä
			nainen	mies	
Harrastan liikuntaa säännöllisesti	kyllä	lukumäärä	111	59	170
		% sukupuoli	86,7%	85,5%	86,3%
	ei	lukumäärä	17	10	27
		% sukupuoli	13,3%	14,5%	13,7%
Yhteensä	lukumäärä		128	69	197
	% sukupuoli		100,0%	100,0%	100,0%

Khiin neliö-testi

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	,056 ^a	1	,814	,830	,486
Continuity Correction ^b	,000	1	,985		
Likelihood Ratio	,055	1	,814		
Fisher's Exact Test					
Linear-by-Linear Association	,055	1	,814		
N of Valid Cases	197				

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 9,46.

b. Computed only for a 2x2 table

Liite 7. SKO:n senioritoiminnan alueellisuus ja yhteydenpito

Pitäisikö SKO:n senioritoiminnan olla alueellista? (n=183)

	Lukumäärä	Prosenttia
kyllä	115	62,8
ei	68	37,2
yht.	183	100,0
Puuttuu	17	
Yhteensä	200	

Jos vastasit kyllä, voisiko piiri olla toiminta-alue? (n=123)

	Lukumäärä	Prosenttia
kyllä	107	87,0
ei	16	13,0
yht.	123	100,0
Puuttuu	77	
Yhteensä	200	

Koetko/kokisitko yhteyden tarpeelliseksi? (n=180)

	Lukumäärä	Prosenttia
kyllä	101	56,1
ei	79	43,9
yht.	180	100,0
Puuttuu	20	
Yhteensä	200	

SKO:n Senioreiden jäsenkysely

Taustatietosi: (rastita oikea vaihtoehto)

1. Sukupuoleni nainen
 mies
2. Elän ja asun parisuhteessa
 yksin
3. Olen ollut eläkkeellä alle 5 vuotta
 6 - 10 vuotta
 11 - 15 vuotta
 yli 16 vuotta
4. Kotipaikkakuntani on
-

5. Oletko osallistunut SKO:n senioreiden toimintaan

- a. hallituksessa? Kyllä En
- b. vuosikokouksessa? Kyllä Ei
- c. SKO-päiville Kyllä Ei
- d. ulkomaan matkoille? Kyllä Ei
- e. kotimaan retkiin? Kyllä Ei
- f. Teatteri- ja konserttitilaisuuksiin? Kyllä Ei
- g. Muulla tavoin, miten?

6. Oletko OAJ:n seniorijäsen? Kyllä Ei

Kokemuksesi eläkkeelle jäämisestä ja eläkkeellä olosta?

7. Minun oli helppo jäädä eläkkeelle.

Kyllä Ei

8. Koin jääväni heti unohduksiin.

Kyllä Ei

9. Olisin halunnut jatkaa työelämässä.

Kyllä Ei

10. Kaipaen työyhteisöni jäseniä.

Kyllä Ei

11. Voisin toimia vielä tukiopettajana.

Kyllä Ei

12. Voisin toimia vielä sijaisopettajana.

Kyllä Ei

13. Tahtoisin osallistua koulun juhliin ja tapahtumiin.

Kyllä Ei

14. Haluaisin toimia opettajien mentorina.

Kyllä Ei

15. Voisin toimia asiantuntijana eri organisaatioissa ja hankkeissa

Kyllä Ei

16. Harrastan liikuntaa säännöllisesti.

Kyllä Ei

17. Minulla on paljon erilaisia harrastuksia.

Kyllä Ei

18. Käyn paljon kulttuuritilaisuuksissa.

Kyllä Ei

Lopuksi vielä muutama kerhomme tulevaisuuden toiminnan kehittämistä koskeva kysymys:

19. Pitäisikö SKO:n senioritoiminnan olla alueellista?

Kyllä Ei

Jos vastasit kyllä, voisiko piiri olla toiminta-alue?

Kyllä Ei

Mitä alueellinen toiminta voisi käytännössä olla?

20. Pitääkö paikallinen Kauppaopettajayhdistys sinuun nyt yhteyttä?

Kyllä Ei

Koetko yhteyden tarpeelliseksi?

Kyllä Ei

21. Onko sinulla mahdollisuus käydä kotisivuillamme?

Kyllä Ei

22. Miten muuten haluaisit saada tietoja toiminnastamme,

kauppapettaja-lehdessä?

kirjeellä?

sähköpostilla?

Facebookissa?

23. Jos Seniorikerho alkaa järjestää parittomina vuosina (eli niinä vuosina, kun Sko-päiviä ei järjestetä) omat senioripäivät, olisitko halukas osallistumaan

Lahdessa?

Hämeenlinnassa?

Jyväskylässä?

Helsingissä?

Muualla, missä?

24. Olisitko kiinnostunut kansainvälisestä toiminnasta hanketasolla?

Kyllä

Ei

25. Mitä muuta haluaisit tuoda esiin?

Laita nimesi ja puhelinnumerosi, jos olet käytettävissä mahdollisia lisätietoja kysyttäessä:

Nimi

Puhelinnumero

Huom! Postitathan vastauksesi viimeistään 10.12.2010. Kiitos!

25.11.2010

JÄSENKYSELY

SKO:n Seniorikerhon tämän vuoden toimintasuunnitelmaan sisältynyt jäsenkysely on nyt toteutumassa. Kyselyn tavoitteena on saada jäsenistöltä palautetta ja kehitysehdotuksia tulevien vuosien toiminnan suunnitteluun.

Kysely on osa Haaga-Helian ammattikorkeakoulussa opiskelevan Satu Heleniuksen opinnäytetyötä.

Toivon, että haluat olla mukana kerhon toiminnan kehittämässä ja samalla mahdollistat opiskelijalle riittävän tutkimusmateriaalin saamisen.

Ole ystävällinen ja laita vastauksesi oheisessa palautuskuoressa postiin viimeistään 10.12.2010. Kaikkien vastanneiden kesken arvotaan yllätyspalkinto.

Hyvää joulun odotusta

Kirsti Norkamo
puheenjohtaja

Liitteet Kyselylomake
 Vastauskuori